

HAGELIV

& uterom

10 år

LAG EN
KRUKKEHAGE
på 1-2-3!

10 fine ideer til
DRIVHUSET

Slik velger du

RIKTIG UTEGULV

Forbered kjøkkenhagen

DETTE KAN DU SÅ NÅ!

VÅRENS LØK OG

BLOMSTER I POTTER

GARTNEREN

Slik planlegger du sesongen

**Vakker
vårblomstring**

i Yvonne Dengins hage på Hvaler

Hos Hageland har vi dyrket lidenskap for hage i generasjoner. **Vi er Gartnere i Generasjoner!** Vi ønsker å dele vår historie, våre erfaringer, og vår kunnskap, slik at kundene kan dyrke sin egen hage med samme kjærighet og omsorg som vi har gitt våre planter gjennom årene.

Nå gleder vi oss til å dyrke tomater!

GARTNERE I GENERASJONER

I år bør du satse på **SMAKSRIKE TOMATER!**

Hos Hageland finner du over 50 tomatsorter, i alle størrelser og farger, alt av cherrytomat, bifftomat, busktomat, plommetomat, ripstomat, ampeltomat, drivhustomat og mye mer. Tomatene er enkle å dyrke og gir rike avlinger!

Før du velger frø tenk på hvor mye plass tomatene skal få og velg sorter etter det:

Cherrytomater – små, søte tomater som gir en stor avling. Finnes i lavtvoksende, høytvoksende og ampelvarianter. Favoritter som 'Tiny Tim', 'Gardener's Delight' og 'Sungold' F1.

Pottetomat – er perfekt for deg med liten plass, og skal dyrke i vinduskarm eller balkong. Gir rike avlinger med søte tomater på kompakte planter. Sjekk ut sortene 'Veranda Red' F1 og 'Balconi Yellow'.

Busktomater – er perfekte for balkongdyrking eller mindre områder. Lettdyrkede og kompakte, og anbefales for nybegynneren. Favoritter som 'Baby Boomer' F1, 'Rio Grande' og 'Ranger F1'.

Bifftomater – store, kjøttfulle tomater. Ideell for matlaging og salater med fyldig smak og fast konsistens. Sjekk ut sortene 'Marmande', 'Gigantomo' og 'Rose Crush F1'.

Slik dyrker du tomater

- Forkultiver tomatene 6-10 uker før du planter de ute.
- Det riktige tidspunktet for å starte å så tomater fra frø, avhenger av hvor du bor i landet.
- Tenk på når det pleier å bli varmt der du bor og regn deg bakover i tid.
- Forkultivering bør skje på et lyst sted, som holder 18-22 grader.
- En varmematte kan være lurt i starten for å få frøene til å spire.
- Når det begynner å spire trives de litt kjøligere, ca 15-18 grader.
- Plantene trives i et sørvendt vindu med mye lys. Ekstra plantelys kan også være nødvendig. Hold jorden jevnt fuktig.
- Pott plantene om i større såpottes for bedre rotutvikling når du ser at tomatplantene har fått to bladpar over hverandre. Du kan bruke litt mer næringsrik plantejord.
- Plant tomaten dypt ned ved ompotting, slik at nesten kun det øverste bladparet stikker opp av jorden.
- Det dannes røtter langs stammen på tomatplanten som ligger under jorden.
- Bruk flytende tomatnæring regelmessig ved vanning. Ca 2-3 uker etter ompotting.
- Herd plantene før de flytter ut permanent. Sett de ut deler av dagen i 2-4 dager før de flytter ut. Unngå direkte sollys.
- Tomatplantene kan plantes ut fra det er jevn nattetemperatur på 8 grader i drivhus, eller en beskyttet og solrik vokseplass.
- Tomater trenger en stor potte. Busk- og pottetomat trenger en potte på 5-10 liter, og høyere tomatsorter trenger minst 20 liter jord. Kun en plante i hver potte.

Lykke til!

Får du orden i
huset, får du også
ro i hodet!

NULLSTILL HJEMMET PÅ 30 DAGER DIN **KRISTIN GJELSVIK** GUIDE TIL ET RYDDIGERE OG MER HARMONISK LIV

PEOPLE
EGMONT

Kristin Gjelsvik gir deg en
ryddeutfordring hver dag i 30 dager,
der du får i oppgave å rydde,
sortere, lage systemer, gi bort eller
kaste gjenstander i huset ditt.

Etter en måned vil du
ha orden, ro og god
samvittighet!

Nullstill hjemmet
ditt du også!

PEOPLE
EGMONT

GETTYIMAGES

Akkurat nå går nok de fleste av oss hagefolk rundt med over-skuddsenergi. Vi gleder oss! Til å velge frøene som skal sås i år; enten vi går for nye spennende sorter, eller har et fast repertoar fra år til år. Vi gleder oss til å se de første vårløkene kjempe seg opp der snø og is gir slipp først, for å sole seg i de første strålene av vårsol, de som er så aldeles spesielt varme og lyse. Det ligger en egen energi i luften som ofte driver oss til et eller annet gjøremål, bittelitt for tidlig. Til tross at det klør i hagefingrene, så *må* vi la spirene stå i vinduet en måned til. Imens vi frustrert går rundt og hakker i isen for å få den til å smelte fortere, eller blir litt utålmodig igjennom en inspirerende vårutgave av Hageliv.

Anna-Lena

Bli abonnent på Hageliv & uterom!

Med 10 utgaver i året følger vi hele hagesesongen.

**Bestill abonnementet på
bladkiosken.no**

Bli med til et par som kan trylle på Nesodden! I det som var en ubrukt, bratt skråning da familien flyttet inn, har Ingvild og mannen skapt en oase med blomstrende bed over ulike terrasser – og et drivhus som ser ut som det henger i løse luften. Her snakker vi bratt magi!

Kristin og Jane

TRE TING VI *har lært* AV DENNE UTGAVEN

1. Våren er en god tid både til å dele og flytte planter samt å ta stiklinger.
2. Hvordan skape frodige bed på en skrånende tomt.
3. At det går å finne ut om frøene er i god form ved å ta vanntesten.

RETTELSE i utgave 1

I saken om overvintring av eksotiske planter i orangeriet, ble det dessverre feil bildetekst til bildet her. Dette er ikke et laubærtre, som det står i bildeteksten, men et **oliventre** såklart!

Redaksjonen

KJERSTI MYHRE
Redaktør og staude-tilhenger. Stadig på leting etter spennende hager og interessante planter.

ANNA-LENA JOHANSSON
Art director og hagedesigner. Lever med, og elsker planter både inne og ute.

CECILIE EGGEN
Frilanser og hageelsker, lager blant annet planteportretter og reportasjer for oss.

KRISTIN TANDERØ BREKKE
Frilansjournalist som alltid kikker over gjerder for å speide etter inspirerende hager og uterom.

JANE ØDEGAARD
Hageentusiastisk frilanser som tar nydelige bilder og sørger for at vi har oppdaterte guider til hagemøbler og utstyr.

MONICA ALMSKÅR HEGGSET
Frilanser som elsker å ta bilder i vakre hager og formidle lærdom fra alle flinke hagemennesker.

6 utgaver
(et halvt år)
kr 279
+lekker gave

FOTO: KARI FENNGÅRD

*Er du glad i gjenbruk, nostalgi og
en jordnær livsstil? Vi gir deg inspirasjon
til interiør, bolig og hage i landlig stil!*

LevLandlig

Bestill abonnement på bladkiosken.no

løkblomster

Bind hengende krans

Narsisser og andre løkblomster er morsomme å lage dekorasjoner av nettopp fordi løkene gjør at de holder lenge! Finn en metallkurv eller lag en stor krans av lange grener. Fest forsiktig de forskjellige løkene. Lag kransen litt ekstra frodig med bjørkegreiner, som du snor rundt. Gi løkene en dusj med sprayflaske innimellom, så de ikke tørker ut.

TEKST: BENTE HALKJÆR FOTO: TIA BORGSMTDT

Idyll: En grusgang slynger seg fra drivhuset og bort til det røde annekset. I det lange bedet til høyre vokser en miks av trær, stauder, busker, pryddress og blomsterløk som sikrer ulik blomstring og spennende dekorinnslag hele sesongen. Yvonne har plassert tråkkheller to steder i det lange bedet slik at det skal være enkelt å kunne gå gjennom med trillebåren uten å ødelegge vekstene. Til venstre sees et av hagens smykker – det vakre drivhuset i sedertre.

Vår under kastanjetreet

Det er vår i Yvones naturhage på Hvaler. Frosten har sluppet taket i jorden, trekkfuglene er tilbake, og de vakre frukttrærne står og flørter med vårsola i all sin blomsterprakt.

TEKST: KRISTIN TANDERØ BREKKE FOTO: JANE ØDEGAARD

Nyter hagelivet på Hvaler: Den norske skogkatten Sid holder seg som regel i nærheten når Yvonne holder på med sine mange hageprosjekter.

Hvitt mot gult: De grasiøse påskeliljene 'Thalia' stikker hodet opp i en tue av vårvortemelk.
 – Jeg liker planter som har noe å by på fra vår til høst. Vortemelk Euphorbia epithymoides er en god bunndekker i plantefeltet. Den kommer tidlig om våren og holder seg dekorativ hele sesongen. På høsten får den fine oransje høstfarger.

Lang erfaring: Yvonne har jobbet som hagedesigner i over 30 år. All kunnskapen kom godt med da hun skulle gå løs på dette uteområdet på hele 8,5 mål.

Hvem: Yvonne Dengin, mannen Knut Skolleborg og katten Sid (10)

Hva: Delvis kultivert naturtomt på 8,5 mål som grenser mot sjø og skog med mange ulike plantefelt og soner som drivhus, utekjøkken og terrasse.

Hvor: Kirkøy på Hvaler

Instagram: @underkastanjetreet og @yvonnedengin

Inne i en bukt på Kirkøy, under et stort kastanjetre, ligger Yvonne og Knuts drømmested. Her tilbringer de halve uken året rundt. Resten av tiden bor de i leiligheten på Lysaker i Oslo.

– Jeg er glad i aller årstider og liker kontraster, men det er noe helt eget med å nyte morgenkaffen mens vårsola varmer. Dagen starter aller helst på terrassen mens jeg ser utover sjøen, lytter til ærfuglen og svarttrosten og speider etter den første døsige humlen – tre sikre vårtegn. Når hagen våkner etter en lang vintersøvn, er det alltid like spennende å rusle rundt og følge med på om alt i bed og kasser har overlevd vinteren og se hvordan alt gror og utvikler seg.

Naturlige overganger

Det hvite, gamle skipperhuset på tomten hadde vært i samme familie i over 100 år da Yvonne og Knut kjøpte stedet for sju år siden. Både huset og det røde annekset hadde sett sine bedre dager. Det var hull i taket, knuste vinduer og utedo, så paret hadde nok å ta tak i for å sette stedet i stand. Det 8,5 mål store uterommet besto hovedsakelig av en stor plen og en gruppe syrener, noe som tilsvarte et blankt lerret for Yvonne som til daglig jobber som hagedesigner.

– Jeg brenner for å la stedet, tomten og husets arkitektur bestemme stilen i hagene jeg jobber med. Her var drømmen å skape et autentisk uttrykk som glir over i omgivelsene og naturen rundt.

Yvannes metode

– For meg er hagedesign å jobbe med former, skala og å fylle en flate med volum. Når jeg komponerer bed, fokuserer jeg på form, struktur og høydeforskjeller. Jeg er også opptatt av å repetere vekster i de ulike plantefeltene for å skape en rytme og orden. Her hos oss lar jeg blant annet bregner og lav balsamedelgran gå igjen. Jeg liker et tilfeldig og naturlig uttrykk. Det må ikke være for stramt, sier hun. Planter som har frøsådd seg, får stort sett vokse opp der de vil. Et typisk vårtegn hos Yvonne er de selvsådde stemorsblomstene som dukker opp overalt. De er spesielt yndige når de titter opp gjennom grusen i kjøkkenhagen.

– Jeg er litt streng med plenen. Gresset får ikke krype inn i bedene mine og konkurrere om næringen og vannet. Det holdes unna med stålkant og kantskjæreren – mitt favorittredskap!

Plantetriks

Yvonne har laget ulike plantefelt rundt i hagen, både inntil husveggen og frittstående ute i hagerommet. Hun bruker en hageslange for å skape organiske former. >

Jevn blomstring: En ramblerose av typen 'Lykkefund' har klatret helt opp til taket på det røde annekset. Om en måned vil den danne en kremhvitt blomstersky.

Frostfritt: Endelig er det på tide å plante
ut selvsådde stemorsblomster!

Ivrig: Yvonne starter å så inne allerede i februar. Hun forkultiverer mest spiselige vekster. Chili og sellerirot kommer først i jorden siden de trenger lengst tid. En fiberduk beskytter småplanter av sellerirot mot nattefrost.

I ett med elementene: På den ene siden av huset skråner plenen ned mot sjøen, svabergene og brygga. En utsikt Yvonne ikke kan få nok av.

– Det er nesten alltid fint vær på Hvaler. På varme dager elsker jeg å starte dagen ute med en kaffe mens jeg ser utover sjøen og planlegger dagens hageprosjekter. Etter en time er det på med hagehanskene og på tide å sette i gang.

Ton i ton: Den tidligblomstrende lilla hageirisen *Iris Germanica* kler kattermynten 'Walkers low'. Fargen på blomstene og bladverket på disse er nokså like, men de har helt forskjellige former. Det gjør at de kler hverandre godt. Iris blomstrer en kort periode i mai, men de spisse sverdformede bladene står som en fin kontrast i bedet hele sesongen. Kattermynte blomstrer fra mai til oktober hvis de klippes ned etter første blomstring i slutten av juni. Begge plantene tåler tørke.

«Jeg er glad i aller årstider og liker kontraster, men det er noe helt eget med å nyte morgenkaffen mens vårsola varmer.»

VÆR ÅPEN FOR DET NATUREN TILBYR!

Yvonne har mange vakre blomster på tomten som hun ikke har sådd selv. Noen vil kalle det ugress, men vil du også ha en hage på naturens premisser, bør du la den få lov til å ta imot frø som kommer via luften, maur og fugler. Noen av disse naturplantene kan bli fine innslag i bedene dine, men det gjelder ikke rotugress som hvitkløver og krypklokke, eller fremmede arter. Disse kan spre seg raskt innover mellom bunndekkere og stauder og ta helt over. Derfor bør du lære deg å kjenne igjen bladformen på naturplantene så du kan luke ut «problematisk» arter og fjerne dem tidligst mulig i sesongen.

– Alle bedene er satt sammen slik at de skal være fine gjennom hver årstid, også om vinteren. Derfor har de alle innslag av busker, trær, pryddress og stauder for å skape høyde, struktur og volum, i tillegg til bunndekkere, vintergrønne innslag og løkblomster. Det et gjelder å spre nok løk rundt, både i bed og i plenen. Jeg planter nye løkplanter hvert år, og velger helst flerårige sorter av pinseliljer, snøkløk og perleblomster, sier hun. Siden tomten er rett ved skogen, har de stadig rådyr innom.

– De er veldig glade i å spise tulipanknopper. Derfor har jeg plantet tulipanene i pallkarmene i den inngjerdede kjøkkenhagen. Der får de stå i fred. Jeg har valgt sorten *Fosteriana*-tulipanen 'Purissima', som har flerårig blomstring.

Det viktige kastanjetreet

Et av Yvannes triks for å skape en vakker vårhage er å gjøre minimalt om høsten. Stauder og pryddress får stå og visne ned.

– Det gjør plantene bedre rustet til å overleve vinteren og bidrar med viktig jordforbedring, sier hun. Det store kastanjetreet fungerer som et levende tak over deler av hagen og spiller også en sentral rolle i hagens eget økosystem. Løvet blandes inn i bedene på høsten som jordforbedring og blandes også inn i både varm- og kaldkomposten. Løvet som ligger på plenen, samles i store plastsekker. Dette blandes inn i jorden i pallkarmene om våren når kjøkkenhagen klargjøres for en haug forkultiverte og våryr småplanter.

Rundt bed: Både katter og fugler liker å drikke av hagens vannfat. Her vokser en tidligblomstrende lilla hageiris *Iris Germanica* sammen med kattermynte. Senere i sesongen overtar hjertegress og andre stauder som krypklokke og purpursolhatt blomstringen her.

Tusenfryd: En søt liten tidligblomstrende stau­de som blomstrer fra april til juni. Den liker veldrenert jord og sol, og tåler tørke bedre enn å stå for vått. Den tåler litt frost på våren, og kan derfor plantes ut tidlig.
– Siden den bare blir ca. 15 cm høy og blomstene er små, synes jeg den kommer best til sin rett som kantplante eller i en potte litt opp i høyden.

En drøm: Det vakre drivhuset i sedertre er 10 kvadratmeter stort og fra Gabriel Ash, kjøpt hos Solfang. – Det har stått på ønskelisten min lenge og var en 60-års gave til meg selv. Jeg synes det passer til stedet og til de andre bygningenes stil med det høye mønet og spisse taket. Det gir hagen ekstra sjarm.

Grønne venner: Drivhuset har både gulvvarme og en vifteovn som frostvakt. Her overvintres planter som ikke er vinterherdige som rosmarin, fiken, myrt og kjempeverbena. Nå som frostnettene er over, er de flyttet ut i hagen igjen. Fra mars og utover forkultiverer Yvonne tomatplanter, kosmos og akssøyleblomst her inne.

YVONNES BESTE VÅRTIPS I HAGEN

- ✂ Det er lett å gå bananas og impulskjøpe vekster i sterke farger på plantesenteret når våren endelig kommer, men det skaper mer ro, harmoni og helhet å holde seg til en fargeskala i uterommet
- ✂ Våren er en super tid for å lage flere planter, både å dele og flytte stauder og å sette stiklinger av busker og sommerblomster i vann for formering. Prydgress kan deles og bli til flere planter.
- ✂ Grav opp blomster som har frødd seg selv, og sett dem der du synes de passer best i pottes og bed. Da har du gratis planter. Stemor, revebjeller og lavendel er noen av sortene Yvonne ofte flytter litt på.
- ✂ Ved å sette et jordbor på en drill kan du enkelt plante blomsterløk i plenen som sprer seg som vakre vårtepper. Det er både tidsbesparende og så vakkert!
- ✂ Krokus, snøkløkker og snøstjerne er blant dem som egner seg godt. Dette gjøres om høsten.

Spor av liv: En gammel dreiebenk de fant i kjelleren har fått nytt liv som plantebord i drivhuset.

Gjennomtenkt: Det store tuntreet har en sentral plass i hagen og er også grunnen til at Yvones Instagramkonto heter @underkastanjetreet. Terrassen hadde i utgangspunktet en terrasse med buet form. Den har Yvonne valgt å beholde og understreke ved å skape et bed i forkant som har samme fasong.

Tips!

Yvonne sverger til jord laget av hagekompost, som jordtype U70 fra Norges jord, med 70% kompost. Den er fri for torv, er næringsrik og kan brukes til alt. Plantefeltene får kun denne jorden. I tillegg blander hun inn løv om høsten og tang om våren. Familiens matavfall omdannes til jordforbedring via bokashimetoden. Denne og hagens varmkompost blandes inn i jorden i kjøkkenhagen, rundt røttene til frukttrær og gis til busker som trenger ekstra næring.

«Alle bedene er satt sammen slik at de skal være fine gjennom hver årstid, også om vinteren.»

Avblomstrede pinseliljer: Jeg klipper av de visne blomsterhodene fordi jeg synes det blir penere i bedene. Det hjelper også løkplanten å samle næring for neste års blomstring. Den hentes fra bladverket.

HAGEBESØK

En favoritt: – Greipet er genialt til å spa tang og kompost fra trillebåren og ut i plantefeltene. Den er også fin å bruke til å løsne ugress i plantefelt. Med spade kan man lett kutte over ugressrøtter som raskt blir til nye ugress. I dette bedet vokser blant annet vårvortemelk og kattemytne 'Six hills giant'.

Blå rekke: Perleblomster går igjen som kantplante i flere bed og dukker opp litt her og der.
 — Jeg kjøper noen nye løk hver høst som jeg graver ned i september. Det hender også at jeg kjøper noen som er i blomst tidlig på våren som jeg har i potte inne og på terrassen. Disse planter jeg ut i bedene når frosten har gått i bakken. Perleblomster sprer seg hvis de blir stående i fred. Det har blitt til en blanding av mange ulike sorter og blåfarger etterhvert og det synes jeg er fint.

Rundt bed: Både katter og fugler liker å drikke av hagens vannfat. Her vokser en tidligblomstrende lilla hageiris *Iris Germanica* sammen med kattermynte. Senere i sesongen overtar hjertegress og andre stauder som krypklokke og purpursolhatt blomstringen her.

«Alle bedene er satt sammen slik at de skal være fine gjennom hver årstid, også om vinteren.»

Kjøkkenhagen: Den er rammet inn av et kastanjegjerde og har et dekke av grus. Her inne får tulipanene stå i fred for rådyrene. Når blomsterstilken på tulipanene er avblomstret, graves de opp og oppbevares tørt fram til høsten. Da graves de ned i kjøkkenhagen igjen slik at de kan blomstre igjen neste vår.
 — Se etter pakker som er merket med flerårige sorter, tipser Yvonne.

Hølypyrpyrderdrik Akkura på er
det lette kulede og selvsagt nærne
som selvsagt er vakkert i sin
vakkert blomstrende. Yvonne trives
med den bløte fargen og lett
med innlagt vann i hagen,
noe som gjør det lett
inntrykket i den deilige
hagen. Blomstene er i fargen
«Sunset» og de er i fargen
blomstene er i fargen.

Bli abonnent på Her og Nå!

**Få 15 utgaver til kun 299,-*
+ Falla-vasen fra Wik & Walsøe**

*(+ kr. 49,- i porto for utsendelse av gaven)

Bestill tilbudet nå!
Ved å sende SMS kode
HER41 til **2205**, eller skann
QR-koden med din mobil-
telefon og bestill på nett.

Kos deg
hver uke med
nytt blad fylt med
varme kjendis-
møter, kryss og
quiz!

Få oversikt
over alt som
skjer med 64
siders TV-guide
hver uke!

**Gjør som mer enn 130 000
nordmenn – les Her og Nå!**

Hver uke gir vi deg koselige reportasjer
og eksklusive bilder av kjente og konge-
lige. Du får også Norges beste TV-guide
med tittetips og hele ukens program-
oversikt. Abonnenter får også en rekke
eksklusive utgaver som ikke fås kjøpt i
løssalg.

Som abonnent får du Her og Nå til under
halve prisen av butikkpris, og i tillegg
får du bladet levert hjem uten ekstra
kostnad!

**Lækker
vase til
deg!**

VED EMMA OLEVIK

februar

GETTY IMAGES

**PÅ VENT: TIL TROSS FOR AT
VINTEREN HOLDER OSS
I ET JERNGREP, FINNES DET
SPIRENDE VEKSTKRAFT.**

ÅRETS FRØNYHETER ER HER!

Endelig er det tid for å fråtse i årets frønyheter. Det er mange fristende favoritter som gjør at det klør i grønne fingre. Sjekk ut: nelsongarden.no, solhatt.no, impecta.no, hageglede.no, plukkselv.no.

GETTY IMAGES

FLORADANIA

FAVORITTEN

Liten monstera kan også hete 'Monkey Leaf' eller 'Monkey Mask' i handelen. En søt variant av monstera med karakteristiske hull i bladene. En frodig potteplante for lyse til lett skyggefulle steder. Den vil gjerne ha regelmessig vaning og litt næring i vekstsesongen. Lett å ta stiklinger fra! Dusj gjerne bladene ofte for å holde planten fuktig.

TIL DEG

Søndag 9. februar er det morsdag, og 14. februar er det Valentines, eller Alle hjertes dag. Fine anledninger til å gi en bukkett, eller kjøpe en til deg selv!

GETTY IMAGES

Vårfølelsen: – En perfekt vårdag for meg er en lørdag med varmt vær i april. Snøen har smeltet og alle har bare lyst til å være ute. Jeg får jobbe uforstyrret med å klippe ned visne fjorårsplanter med podkast eller lydbok på øret i flere timer, og så spiser vi en lang lunsj i trappa eller i drivhuset hele familien.

Favorittsted: – Om sommeren spiser vi stort sett middag her hver eneste dag, så lenge været tillater det.

Hvem: Ingvild Grane, mannen Nikolai Bergstrøm og barna Iben (13) og Alfred (9).

Hva: Lite og imponerende innholdsrikt uterom på 120 kvadratmeter fordelt på en forhage, en bratt bakhage og to verandaer.

Mest pryd, men også en del spiselige vekster.

Hvor: Nesodden, H3–H4.

Instagram: @denveslehagen

Bratt, vakker og unik

I en bratt skråning full av grus og kratt som ikke ble regnet med som en del av hagen av forrige huseier, har Ingvild og Nikolai skapt en oase med blomstrende bed og et drivhus som ser ut som om det henger i løse luften.

Høy WOW-faktor:
Et prydkirsebær er stjerna i vårbedet på forsiden av huset nå i starten av mai.

TEKST: KRISTIN TANDERØ BREKKE FOTO: JANE ØDEGAARD

Vilttulipan: Sorten 'Tarda' får gule blomster med en kremhvitt kant. Den blir bare 15-20 centimeter høy, men til gjengjeld formerer den seg villig. Den kan danne store tepper med blomster der den trives.

Små terrakottapotter med blomkarse: Fortsatt består plantene kun av blader, men utover i sesongen vil de få massevis av blomster i gult, oransje og rødt. Visste du at blomstene kan spises og er nydelige å for eksempel strø over en salat?

SKAP FRODIGE BED PÅ EN SKRÅNENDE TOMT

1. Tenk først på hvordan du kan komme deg rundt i terrenget. Hvor er naturlig å lage trapper, plattinger og stier slik at du får tilgang til flest mulig steder å plante? Trapper og plattinger kan også brukes som sitteplasser.
2. Vil du ha et drivhus i en skråning, så er et solid fundament viktigst. Vi måtte grave dypt for å finne fast berg å støpe fundamentet på.
3. Pass på at det er plass til at trærne som står rundt er såpass langt unna at greinene ikke vil knuse glassene under vinterstormene.
4. Støtt opp nye, høye planter med pinner og tråd til de har etablert seg.
5. Plant tett for å unngå vannfordamping og for å holde på fuktigheten i jorda. Ettersom røttene utvikler seg, vil også rotnettet bidra til å holde på jorda og unngå jordras.
6. Vurder å sette opp en støttemur nederst i skråningen om mulig. Dette vil holde bedre på jordmassen, så du unngår at jorden sklir nedover når det regner og om vinteren. Muren gir deg også mulighet til å lage et opphøyd bed.
7. I en skråning er det størst sjanse for å lykkes med ukompliserte planter som er tørketolerante som stormarikåpe, peoner, storstjerneskjerm og storkenebb.

Etter å ha bodd sentralt i leilighet Oslo i mange år og etter hvert fått et barn, hadde den lille familien behov for et større sted å bo. Siden både Ingvild og Nikolai har vokst opp nær sjø og saltvann, ble landlige Nesodden en fristende løsning med kort pendlervei inn til byen. Nå er det ti år siden de flyttet inn i rekkehuset.

Overraskende hobby

– Det var ingen hage her i det hele tatt da vi flyttet inn, og for oss var det egentlig ikke så nøye for vi hadde ikke den interessen. Vi var bare opptatt av å ha plass ute, og siden huset både hadde to verandaer og en uteplass, var vi fornøyde. Skråningen bak huset var bare et villnis, og plassen foran huset var steinlagt og hadde et puslete bed med noen halvdøde planter som hadde sett bedre dager, sier hun. Hagebasillen ble vekket av noe så enkelt som en frøpose med Kaliforniavalmuier som Ingvild fikk i gave. Hun tømte en sekk med jord i skråningen, strødde frøene utover og ble overrasket over hvor glad hun ble da det spirte et lite felt med gule blomster.

– Det satte i gang en idé om det kanskje kunne være mulig å faktisk bruke skråningen til å lage en slags hage. Men siden området er så bratt, var det egentlig ikke mulig å komme seg rundt for å plante noe uten å skli nedover på grusen. Derfor fikk vi ganske tidlig bygget en trapp nedover fra den nederste verandaen, og deretter bygget >

Drivhus i løse luften: Om våren er det meste av blomstringen nært bakken. Da kommer konstruksjonen til hagen bedre fram. På sensommeren forsvinner plattingene i skråningen nesten helt bak alle blomster, og drivhuset ser ut som det flyr for man ser ikke reisverket.

A woman in blue overalls is watering plants in a black-framed greenhouse on a rooftop garden. The garden is lush with various plants, including yellow daffodils and white flowers. A wooden deck and stairs lead up to the greenhouse. In the background, there are other houses and trees under a cloudy sky.

Tomatbonanza: Det er på tide å vanne cherrytomatene 'Supersweet' i drivhuset. Disse dyrker Ingvild fra frø hvert år og allerede i juli kan familien fylle opp skåler med søte tomater til middag. Når sesongen nærmer seg slutten, hermetiserer de alt som er igjen, slik at de har tomatsaus til pasta og pizza gjennom store deler av vinteren. Det er et Qube-drivhus på 4,7 kvadratmeter fra Grønt fokus.

Skal du sette opp drivhus, så velg gjerne en plass hvor det får litt skygge i løpet av dagen, så det ikke blir for varmt der inne. Hos Ingvild står drivhuset i sola halve dagen, og likevel blir det opp mot 20 grader der inne allerede fra februar.

Søte små: - Jeg starter å så tomater og stemorsblomster inne allerede i januar. De får stå under kunstig lys inne siden det er så tidlig i sesongen. Vi har et ganske lite hus, så løsningen har blitt å montere et plantelys på det kjølige soverommet vårt, som styres med timer og skrur seg av før vi legger oss.

Populært: –Drivhuset blir brukt fra tidlig vår til sen høst og det viktigste er at det utvider hagesesongen. Om våren kan vi sitte der og spise lunsj inne i drivhusvarmen, mens det fortsatt er snø ute. Og om høsten, når alle plantene er flyttet ut derfra og hagesesongen egentlig er over, setter vi inn stoler, legger tepper på gulvene, pynter med tente lys og inviterer til minihøstfest med stjernehimlen som tak.

Plommetre 'Opal': Dette vokser foran drivhuset i skråningen. Det blomstrer med nydelige, hvite blomster hver vår og gir massevis av rødfiolette plommer i august.

Smak av vår: Rabarbra er den første høstklare grønnsaken i Ingvalds hage. Et skikkelig sprøtt og saftig vårtegn.

vi noen plattinger utover fra trappa, slik at det var mulig å komme seg rundt på hver side. Først da begynte vi for alvor å lempe ut jord og kompost og å plante litt, sier hun.

En av utfordringene de opplevde de første årene, var at en del av jorda raste nedover skråningen i løpet av vinteren fordi det ikke var noe som holdt den på plass. Det løste de ved å sette opp en solid mur helt nederst i hagen.

– I tillegg har vi plantet massevis av stauder og noen busker og trær som har røtter som holder godt på jorda. Etter at staudene og trærne fikk etablert seg, har rotnettet deres gjort at vi ikke lenger opplever jordras i hagen.

Drivhusdrømmen

Paret lurte på om det i det hele tatt gikk an å realisere drømmen om et drivhus på den skrånende tomte. Men etter hvert som gangsti-plattingene kom på plass, dukket ideen opp: kunne det være mulig å bygge et drivhus som nesten sto på stylder på et støpt fundament i skråningen, på samme måte som de andre plattingene? Det eneste stedet som var ledig, var der skråningen var som aller brattest.

– Der hadde vi ikke kommet til for å plante noen ting, og det sto et digert seljetre der. Vi kom fram til at om vi felte seljetreet og støpte et fundament helt mot grensen til nabohagen, kunne det faktisk bli plass til et lite drivhus. I dag synes jeg det er den beste investeringen vi har gjort i hagen. >

Fleksible: Kassene på hjul har paret laget selv. Her vokser rabarbra og sukkererter. – Siden de står på hjul, er de praktiske å skyve rundt på verandaen, noe som gjør at vi kan utnytte plassen bedre. Det gjør det også lettere å vedlikeholde terrassegulvet.

«Det vanskeligste kan være å ha nok planter om våren, så hagen ikke ser så tom og naken ut.»

« Selve rammene for hagen er ganske stram, men blomsterstilen min er litt «over the top.» ».

Sjeldent vakker: Påskeliljen 'Mount Hood' er en storblomstrende sort som blir og ca. 40 centimeter høy, noe som gjør den til en ordentlig primadonna i vårbedet.

Vakker lesestol: Prydkirsebær
treet er omgitt av påskeliljer,
pinselliljer og stemorsblomster.

Kul løsning: Drivhuset er satt opp på en egen platting på et støpt fundament i skråningen og støttes opp med «styler» festet i betong. Det er uisolert, og kan ikke varmes opp med elektrisitet, men siden det ligger mot sør-øst, har det sol på seg fra tidlig morgen til etter lunsj allerede på senvinteren, og dermed blir det veldig varmt inne så lenge sola skinner. Det betyr at til og med varmekjære tomatplanter trives godt der inne i februar selv om snøen ligger tjukk ute. De må flyttes inn igjen om kvelden.

Lengselen etter vår

Allerede før snøen har gått i februar og mars, setter Ingvid seg i drivhuset med en kopp kaffe og fantaserer om neste sesongs hageprosjekter. Så lenge sola står på, kan det blir over 20 grader der inne, selv med snø og minusgrader ute.

– Da sitter jeg der og ser for meg hvordan haugene med hvit snø skal forsvinne, og at det skal dukke opp spirer av bakken. Det kan framstå helt surrealistisk at noe slikt skal være mulig, men plutselig skjer det!, sier hun. Det første vårtegnet er krokus og snøklokker som titter opp av jorda i april. Hver ettermiddag når hun kommer hjem fra jobb, går hun rett ut i hagen og leter etter nye tegn på at flere planter skal dukke opp fra jorden, og nesten hver dag har det skjedd en ørliten endring.

– Å plante løk om høsten er det viktigste jeg gjør for å få en fin vårhage. Det kan være litt ork fordi hageenergien min ofte daler på slutten av sesongen. Men når våren kommer, er jeg alltid utrolig glad for at jeg gadd. Da ønsker jeg alltid at jeg hadde plantet mange flere!

System i frodigheten: –Siden jeg er glad i å kombinere masse forskjellige planter, både sommerblomster, blomsterløk og stauder, kan det fort bli litt rotete. Derfor er jeg opptatt av at samme type planter går igjen flere steder i hagen. For eksempel planter jeg stemorsblomster og påskeliljer litt utover alt, i stedet for å samle alle ett sted. Det skaper harmoni. Dette heter 'Nature Mulberry Shades'.

FØRBILDE: I forhagen har paret fjernet en del av mursteinen som var der for å kunne skape frodige nedfelte opphøyde bed. Se den store forskjellen!

Velkommen: Nabokatten
er innom på besøk.

Blått, rosa eller hvitt: Balkansymre, *Anemone blanda*, er en knollvekst og en av de mest lettdyrkede vårblomstene. Den sprer seg raskt og vil helst ha veldrenert og næringsrik jord. Balkansymre finnes med blå, rosa og hvite blomster. Den trives i sol eller halv-skygge og blomstrer i perioden mars–april. Planten selges også forkultivert i potter, og disse vil blomstre tidligere. Balkansymre tåler en del frost. Er du heldig kan planten blomstre i over en måned i et svalt uterom.

Vårblomstring i krukker

Isblå scilla, grasiøse ruteliljer, blåveis, perleblomster og søte krokus. Hva skal man velge? Det skal ikke så mye til for å få en herlig vårstemning innendørs. Gled deg over en enslig vårblomst, eller samle flere av vårens favoritter i vinduskarmen, eller på et lite bord.

TEKST OG FOTO: CAMILLA ARVIDSSON

De første: Krokusen, *Crocus*, er en knoll-vekst som er hardig i store deler av Norden. Dette er en av vårløkene som blomstrer tidligst og det finnes mange ulike arter. De vanligste typene trives godt i hagejord, i et solfylt område med godt drenert jord. Blomstringen er vanligvis i mars-april. Snøkrokus blomstrer allerede i februar, men vokser de i krukker kan de komme så tidlig som i januar. Krokus i krukker vil gjerne ha litt gjødsel og forsiktig vanning. Når solen skinner, slår planten ut de vakre blomstene, og noen sorter dufter helt vidunderlig. Krokus tåler en del frost. Samle gjerne noen vårfavoritter på et bord. Her har krokusen fått selskap av scilla og avblomstrede snøklokker. De grønne bladene fremhever den spirende vårløken.

Rutete og trendy: Det finnes hundrevis av arter i slekten Fritillaria. Ruteliljer, *Fritillaria meleagris*, har et karakteristisk og morsomt utseende som skiller seg fra mange andre blomster. Den er herdig i store deler av Norden. Planten trives på en fuktig eng, eller i løvskog, og er lett å dyrke frem. Blomstrer i perioden april – mai, men tidligere hvis du driver frem plantene i krukker. Ruteliljer kan fint ha det litt kjølig, men de tåler ikke frost. De nydelige ruteliljene er like fine i krukker som på blomsterengen.

Pass opp for frosten

Ikke alle forkultiverte vårblomster tåler frost og kulde like godt, så vær på vakt! De mest robuste er perleblomster, scilla, krokus, de fleste typer juleroser, balkansymre og stemorsblomster.

De plantene som derimot ikke tåler like mye er ulike typer av primula og anemoner som vanligvis blomstrer senere. De vil klare seg fint hvis de får stå i et uterom. Hvis du velger å ha plantene inne, er det lettere å følge blomstringen, men da står ikke plantene like lenge.

Fornemmelse av vår: Sett blomsterløk tett i tett i en vanlig leirkrukke. Her er det perleblomster som er på vei opp. Blomstene er vakre allerede fra de første skuddene titter frem.

Vakkert i vinduet: Bland ulike blomster så det blir frodig og fargerikt i vinduskarmen. Her står vårblomstene side om side med julerosen, Helleborus niger, og småblomstret, gammelrosa julerose, Helleborus lividus. Blå perleblomster, Muscari aucheri 'Ocean Magic', strekker seg mot vårsolen. Her finner vi også stemorsblomster, tulipaner, anemone blanda, Blue shades, og marianøkleblom. Alle er kjøpt i pottes fra butikken og er plantet i vanlige terrakottakrukker.

Et blått teppe: Gressplenens farges blå når scillaen brer seg utover om våren. Nå selges til og med denne blomsten i potter. Scilla er hardig i store deler av Norden. Den er enkel og lite kravstor og trives godt i veldrenert jord. Hvis planten står i potte, blomstrer den lenge. Etter blomstring er det bare å grave ned løken, så kommer den opp igjen året etter. I hagen blomstrer scillaen i april-mai, men du får kjøpt ferdige planter i potte før det. Scilla tåler å ha det forholdsvis kjølig. Her er det en søt, isblå scilla, *Scilla mischtschenkoana*, i krukke.

Sørg for at du plasserer vårblomstene slik at du ser dem ofte. Hvis plantene står i et uterom vil de holde seg lenger enn om de er inne. Men innendørs kjenner du bedre de deilige duftene.

Lettvint gjest: Det finnes flere arter av perleblomsten, *Muscari* – dobbel, hvit, mørkeblå, lyseblå, høye eller lave. Den selges i butikken tidlig på året, både som løk i potte og som snittblomst. Den er robust og står som regel lenge. Perleblomsten er hardig mange steder i Norden. Den trives i godt drenert jord og vil helst ha sol. Blomstrer i perioden april-mai, men kan kjøpes i potte allerede på begynnelsen av året. Perleblomsten tåler litt frost, er enkel å dyrke frem og sprer seg gjerne.

«Late bloomer»: Bukettanemone, *Anemone coronaria*, blomstrer om våren ved Middelhavet. Er man heldig, får man kjøpt den i potte her hjemme, selv om det fortsatt er vinter. Planter du løk om våren, tar det cirka tre måneder før de blomstrer. Lar du pottene stå inne, går det litt fortere. Anemoner trenger rikelig med vann etter planting og trives best i kalkrik jord. Bukettanemone i potte trives godt i solen og tåler ikke frost.

Prydtobakk: Svært
hardføre blomster
som trives godt både
i blomsterbed og
store blomsterkasser.

Tid for å så!

Start sommerens dyrking allerede nå! Enkelte grønnsaker og sommerblomster med ekstra lang vekstperiode trenger å forkultiveres i god tid. Andre kan vente litt lenger. Her får du de beste tipsene for å lykkes.

TEKST:SUSANNA ROSÉN FOTO:SUSANNA ROSÉN

Ulike: Frø kan se veldig forskjellige ut.

Zinnia: Så gjerne direkte i en liten potte og pott om så snart røttene holder jorden sammen.

Mange grønnsaker og prydplanter trenger å sås mens vinteren fortsatt har sitt grep om hagen. På våre breddegrader er sesongen kort, og for at frøsådde planter skal rekke å vokse til, må man starte noen allerede i februar. Andre, som for eksempel grønnkål og zinnia, kan også sås direkte i kjøkkenhagen om våren, men om man starter innendørs, kan man nyte blomstring eller innhøsting en større del av sommeren.

Ekstra lys

Innendørs har vi romvarme, en temperatur som er perfekt for de fleste frø å spire i, men det som mangler er lys. Om man begynner forkultivering før april, må man ha belysning over sådden. Enklest er en LED-armatur. Det finnes spesielle, nette modeller for dyrking som passer å henge opp i vinduet. Så snart frøene har spiret, er det bra å plassere sådden litt kjøligere. Det kan være tilstrekkelig med et vindu uten radiator under.

Utplanting

Vent med å plante ut småplantene i hagen til risikoen for nattefrost er over. Det pleier å være i begynnelsen av juni, men det avhenger selvsagt av hvor man bor og hvor beskyttet dyrkingen er. Husk å gradvis venne plantene til utelivet ved først å plassere dem på et skyggefullt og vindstille sted. Begynn med en time eller to i starten, for deretter å ta dem inn igjen. Forleng så utetiden litt hver dag. Da får man planter som er godt rustet for utelivet. Ellers > kan sol og vind skade bladene.

Under tak: Plasserer man pottene i spesielle minidrivhus, er det lettere å holde jorden lett fuktig.

Såpotter: Bruk godt rengjorte potter til såing. Fuktig jord: Fyll pottene med såjord og vann forsiktig. La vannet trekke unna.

Metode: Det enkleste er å helle frøene i hånden og deretter plassere dem forsiktig i potten. Dette reduserer risikoen for å så for tett.

Anbefaling: Så tynt med ett eller et par frø i hver potte.

På plass: Dekk med et lag såjord. Lysgroende frø trykkes bare fast mot jordoverflaten.

Smart: Stikk ned etiketter i hver potte så du vet hva du har sådd.

Tomat: Stor glede å så selv! En tommelfingerregel er å starte såingen minimum 8 uker før den siste frosten er forventet.

TIPS TIL SÅINGEN

1. Krukkene skal være grundig rengjort fra gammel jord.
2. Bruk spesiell såjord. En altfor næringsrik jord kan hemme spiringen.
3. Vann såkrukkene før sådden. La deretter vannet trekke unna.
4. Så tynt. Plantene blir kraftigere, og det blir enklere å plante dem om senere.
5. Legg frøene på jordoverflaten. Dekk med litt såjord. Beregn med et like tykt jordlag som frøene er tykke. Veldig små frø og de som spirer i lys, dekkes ikke med jord, men trykkes bare fast på jordoverflaten.
6. De fleste frø spirer ved romtemperatur, 20–22 grader.
7. Hold sådden fuktig, men ikke våt. Et spirende frø må aldri tørke ut. Vann med romtemperert vann. Dusj overflaten hvis den har tørket. Hvis man plasserer sådden i små minidrivhus, blir det lettere å holde jevn, lett fuktighet.
8. Når frøene har spiret, kan man la jorden tørke opp litt mellom vanningene, men ikke helt og holdent. Vann gjerne nedenfra, og la jorden suge opp vannet. La aldri pottene stå i vann, men hell av eventuelt overskuddsvann.
9. Frøplantene bør stå litt kjøligere enn ved selve spiringen, 16–18 grader. Er det varmere, kan de strekke seg og bli spinkle.
10. Når plantene berører hverandre eller når de har fått sine ekte blader etter de første bladene, er det på tide å plante dem en og en i egne krukker. Bruk da en mer næringsrik jord.

Grønnkål: De fleste kåslagene tåler en lett frostnatt, men husk herding før utplanting.

Et lite såleksikon

PRYDTOBAKK

Nicotiana

En fin sommerblomst som blomstrer fra juni til september, ofte med herlig duft. Det finnes flere arter og en rekke ulike sorter, med varierende blomsterfarger. Høyden varierer også, men pleier å være mellom 40 og 80 centimeter.

Såtid: Februar-mars.

Såmetode: Frøene spirer i lys, så trykk dem bare fast mot såjorden. En god spiretemperatur er 20–25 grader, deretter lyst og noe kjøligere. Frøene pleier å spire etter 5–15 dager.

PURRE

Allium ampeloprasum Porrum-gruppen

For å få virkelig fine og velvokste purreløker er det bra å starte såingen ekstra tidlig. Høstes senhøstes, men det finnes også frosttolerante sorter som «Musselburgh» som tåler frost.

Såtid: Februar-mars, men det går også fram til april.

Såmetode: Bløtlegg gjerne frøene i vann et døgn før du sår. Spre dem utover overflaten og dekk med cirka én centimeter jord. Beregn 10–20 dager før frøene spirer.

ARTISJOKK

Cynara cardunculus

En dekorativ, høyvokst tistellignende plante med sølvaktige blader som kan dyrkes som grønnsak eller for å skape høyde i en større beplantning. Høsting fra juli til oktober. Høst etter hvert som blomsterknoppene begynner å åpne seg. Kardon, som får mindre blomster, dyrkes på samme måte, men her er det stilkene man bruker.

Såtid: Januar-mars.

Såmetode: Så i pottar med såjord innendørs og dekk frøene med cirka én centimeter jord. Spirer etter 10–30 dager ved 20 grader. Sett deretter frøplantene på et litt kjøligere sted.

KJEMPEVERBENA

Verbena bonariensis

En cirka 120 centimeter høy plante med fiolette blomster i juli-september som svever høyt over andre planter. Det er fint å plante mange slik at blomstringen danner et tak over lavere planter. Kjempeverbena dyrkes som ettårig. I gunstigere klima kan den overvintre og så seg selv.

Såtid: Januar-februar.

Såmetode: Frøene spirer i lys. Trykk dem derfor bare fast i såjord og dekk eventuelt med et tynt lag jord. Frøene pleier å spire etter 10–30 dager ved romtemperatur. La deretter stå litt kjøligere, 15–18 grader.

CHILIPEPPER

Capsicum annuum

Det finnes mengder av ulike chilipeppersorter med forskjellige farger og former på fruktene, men også varierende styrke. Noen er milde som paprika, andre ekstremt sterke. Styrken angis i scovillegrader.

Såtid: Januar-februar.

Såmetode: Så grunt i såjord og dekk med et tynt lag jord eller trykk bare frøene fast mot jorden. Spiretemperaturen bør være minst 20 grader. Det pleier å ta 20–30 dager for frøene å spire.

PRAKTVINDEL

Ipomoea tricolor

Høy klatreplante med store, klokkeformede blomster fra juni til september, ofte i ulike blå nyanser, men det finnes også sorter i vinrødt, rosa og hvitt, med eller uten mønster på blomsten. Planten blir 150–200 centimeter høy og er også fin som skjerming.

Såtid: Mars-april.

Såmetode: Bløtlegg gjerne frøene i et døgn først. Dekk frøene med et tynt lag såjord. Plasser sådden i en temperatur på 21–25 grader. Frøene spirer etter 5–20 dager. Dyrk videre litt kjøligere, 18–20 grader, og lyst.

SOMMERSOLHATT

Rudbeckia hirta

En ettårig sommerblomst med varme, solgule blomster fra juli til oktober, ofte med brun knapp i midten. En sort med kraftig varm oransje farge er «Indian Summer». Høyden er vanligvis rundt 60 centimeter.

Såtid: Mars-april.

Såmetode: Lysgroende. Frøene dekkes ikke med såjord, men trykkes fast på jordoverflaten. Spirer ved romtemperatur etter 5–15 dager, og dyrkes deretter videre lyst og kjøligere.

TOMAT

Solanum lycopersicum

Det finnes mange forskjellige sorter, både lave busktomater og høytvoksende sorter som kan bli et par meter høye. Tomatens farge, form, sødme og aroma varierer også. For å rekke å få innhøsting i løpet av sommeren, starter man forkultivering innendørs. Ellers er risikoen stor for at tomatene fortsatt er grønne om høsten. Flere sorter enn man tror, ikke bare busktomater, trives på friland i varmt leie, for eksempel mot en husvegg.

Såtid: Februar-april.

Såmetode: Så i såjord og dekk frøene med cirka 0,5 centimeter såjord. Den beste spiretemperaturen er 22–25 grader. Spiretid er vanligvis 5–15 dager. Når frøene har spiret, plasser sådden litt kjøligere, rundt 18–20 grader, på et så lyst sted som mulig, gjerne under vekstlampe.

PRYDLØVEMUNN

Antirrhinum majus

Herlig ettårig plante som blomstrer rikelig fra juli til oktober. Den finnes i mange forskjellige farger, fra mørkeste vinrødt til snøhvitt. Høyden varierer også med sorten, men er vanligvis rundt 50 centimeter.

Såtid: Mars-april.

Såmetode: Så ved romtemperatur, 18–20 grader. Frøene er lysgroende, så trykk dem bare fast på såjorden uten å dekke. Når frøene har spiret, etter 10–30 dager, dyrkes de videre lyst og noe kjøligere.

SUSANNE MED DET SORTE ØYE

Thunbergia alata

En delikat klatreplante som fra juni til oktober får 2–3 centimeter store blomster i en varm oransje fargetone med et distinkt svart øye i midten. Det finnes også sorter i gult, aprikos eller hvitt, med eller uten svart øye. Høyden er rundt 200 centimeter. Dyrkes som ettårig.

Såtid: Mars–april.

Såmetode: Bløtlegg gjerne frøene i vann over natten. Sett 3–4 frø i hver potte med såjord. Dekk med cirka 0,5 centimeter såjord. Frøene spirer ved 20–25 grader. Beregn at det tar 10–20 dager.

GRØNNKÅL

Brassica oleracea Sabellica-gruppen

For å få stor og staselig grønnkål som kan høstes allerede på sensommeren, er det bra å starte innendørs først. Det finnes mange ulike sorter, ofte med vakre skulpturelle blader. Dette gjør grønnkålen like mye til prydplante som til grønnsak. Kombiner den gjerne med sommerblomster for ekstra effekt.

Såtid: Mars–april, men kan også direktesås.

Såmetode: Forkultiver i såjord ved rundt 20 grader. Når frøene har spiret etter 5–15 dager, plasseres sådden litt kjøligere.

ZINNIA

Zinnia

En ettårig sommerblomst som blomstrer fra juni til september. Zinnia finnes i mange forskjellige farger, som hvitt, gulgrønt og ulike nyanser av rosa, rødt, gult eller oransje. Enfargede eller flerfargede. Høyden er 25–70 centimeter, avhengig av sort. Zinnia kan også direktesås i mai–juni, men da får man en senere blomstring.

Såtid: Mars–april.

Såmetode: Så frøene tynt og dekk med et tynt lag såjord. Spirer ved romtemperatur etter 5–15 dager. Dyrkes deretter videre lyst og noe kjøligere.

TAGETES

Tagetes

Store tagetes har fylte blomsterhoder, ofte i sterkt oransje eller kraftig gult, selv om det finnes sorter med blekgule blomster. Små tagetes har mindre blomster og en buskete vekstform. De passer fint som kantplante i kjøkkenhagen. Høyden er 15–75 cm, avhengig av sort.

Såtid: Mars–april.

Såmetode: Så frøene tynt i såjord. Spirer ved 20–25 grader. Når frøene har spiret etter 5–15 dager, bør de stå litt kjøligere, 15–17 grader, for å unngå å bli altfor ranglete.

Kjempeverbena

Purre

Prydløvemunn

Sommersolhatt

Artisjokk

KRISTIN GRANUM SKOGLUND er utdannet gartner, blomsterdekoratør og fagtekniker innen park og hage, og har sitt eget firma, Tun & Hage. Hun har mange års erfaring med hageplanlegging, opparbeiding og drift av hager.

Duftkaprifol: *Lonicera caprifolium*

Gullbusk: *Forsythia x intermedia*

MARIA MUNSTERS

ÅRET RUNDT I HAGEN

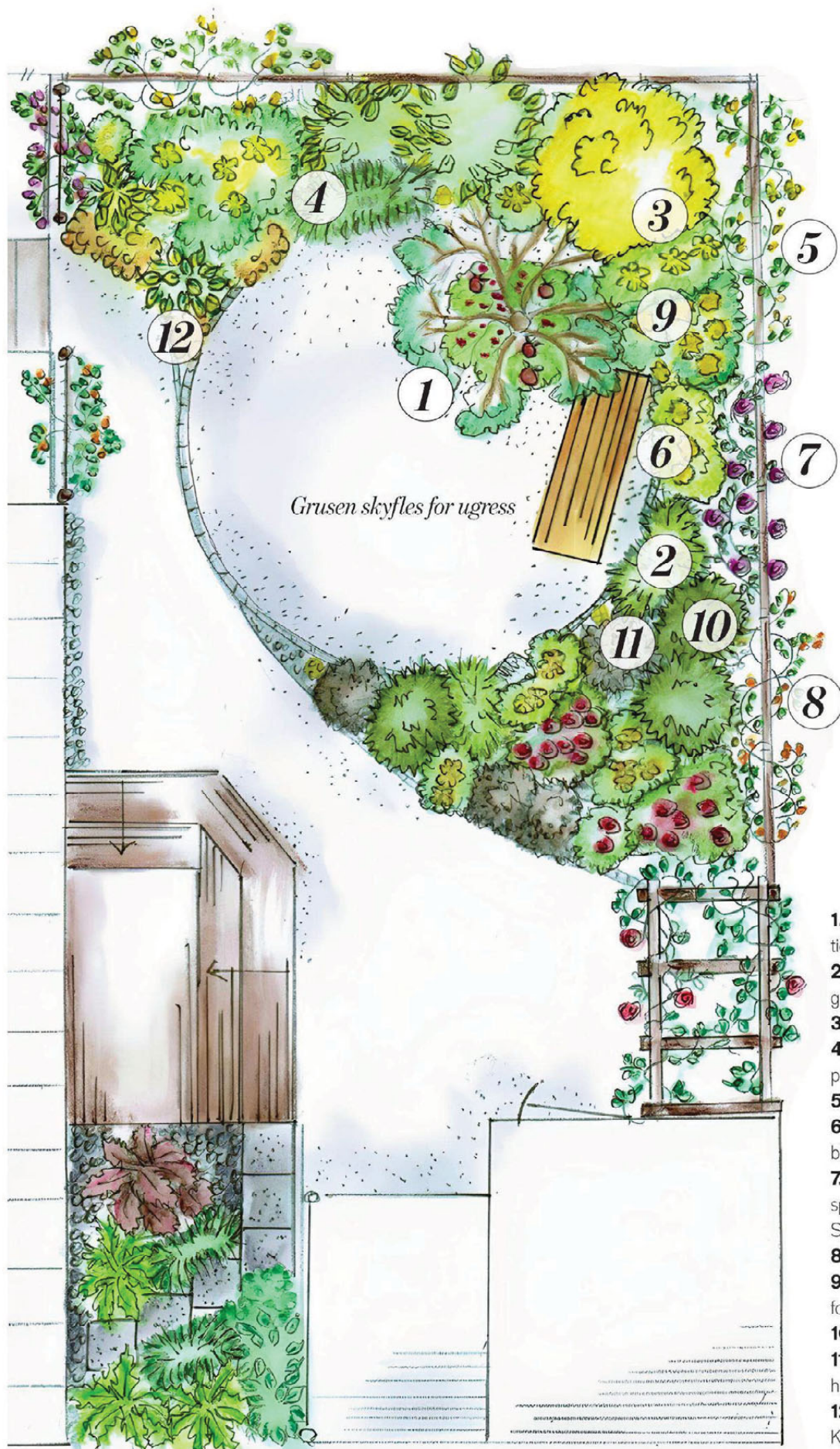
Lag en liten oversikt over hagen, der du setter inn oppgaver om hva som skal gjøres – som en huskelapp til deg selv.

TEKST OG ILLUSTRASJON: **KRISTIN GRANUM SKOGLUND**

Liker du å tegne, kan du lage en fargerik og fin plan over hagen din. Eller ikke? Da kan du lage en litt enklere variant av hagen din – kun med enkle linjer. Poenget er å legge inn tekst, slik at du husker hva som skal gjøres hvor og når. Heng tegningen opp på veggen i drivhuset eller i arbeidsboden, der utstyret står samlet. Om du ikke er en petimeter, så behøver du ikke å tegne skissen i rett målestokk. Dette er kun en huskeliste for deg selv.

Et smart triks er å klippe ned staudene på høsten, da plantene begynner å gulne. Du har sikkert lest at stauder skal visne ned for å samle kraft til røttene, men staudene klarer seg fint om de klippes ned på sen høsten. Da blir det mindre å rydde vekk på våren – da blader og rusk, gjerne blåser rundt i hagen. Staudegross bør få stå, da dem ofte råtner igjennom vinteren – stråene er som et sugerør som trekker vann, som etter hvert fryser til is. Stråene blir vakre med rimfrost igjennom vinteren, så la staude stråene få stå.

Epletreet beskjæres på senvinteren/tidlig vår. Sjekk hvordan knoppene sitter. Spisse knopper som sitter tett på greinene, er bladknopper, disse kan klippes vekk. Fjern greiner som går opp og >

Gjødse alle planter fra ca. 15. mai til 15. august.
Strø ut litt hver måned - som «salt på maten». Er plantene lyse grønne, ha på kalksaltpeter. Vær forsiktig, da den er sterk!

1. Husk å beskjære epletre, tidlig om våren.
2. Storfrytle er en vintergrønn gresstue, kan derfor stå.
3. Forsythia klippes etter avblomstring.
4. Gammel buskmure kan klippes ned på våren.
5. Duftkaprifol kan klippes ned på våren.
6. Asalea blomstrer i april/mai. Knip av blomsteranlegg etter avblomstring.
7. Klatrrose beskjæres når bjørka spretter. Klipp av avblomstringer i juli. Sjekk etter lus, eventuelt sprøyte i juli.
8. Buskroser klippes når bjørka spretter.
9. Dasiphora Goldfinger, stusses i juli for en tettere vekst.
10. Barlind stusses i august.
11. Klaseormedue klippes ned på høsten.
12. Hosta blir sleipe når de visner. Klipp dem ned på høsten.

JANE ØDEGAARD

Hosta: Bladliljen kan klippes ned på høsten når bladene visner ned.

GETTY IMAGES

Fylligere vekst: Buskmure, *Dasiphora fruticosa* 'Goldfinger' E kan stusses i juli.

WIKIMEDIA COMMONS

Vintergrønn: Storfrytle, *Luzula sylvatica* kan du la stå uten beskjæring.

Rhododendron kan gjerne får vanlig hagegjødning, uten kalk. Du behøver ikke å kjøpe Rhododendron gjødning.

Dette gjelder også roser, du kan fint gi vanlig hagegjødning, du behøver ikke å kjøpe rose- gjødning. Legg kugjødningkompost over rosene på høsten, så gir du en god start på våren.

inn i kronene – slik at frukten får godt med lys. Du kan også bestemme retningen på greinene, ved å klippe inntil knoppen som peker i retningen du selv ønsker. Knopper som sitter på en «krakk» er blomsterknopper, ofte trinne og runde – disse skal stå. Det samme gjelder andre frukttrær. Steinfrukt – som plomme, kirsebær og søtkirsebær skal beskjæres på senhøsten.

Tidlig blomstrende busker klippes rett etter avblomstring, da disse ofte blomstrer på fjorårets grein. Eksempel er brudespirea/ Grefsheimsipirea. Sent blomstrende busker klippes på våren, da de fleste blomstrer på årets grein. Eksempel er rosespirea, rubinspirea med flere.

Eldre busker med gammel, noe hard ved kan kuttes ned til 15-20 cm over bakken. Gi litt gjødning og vann, slik at planten setter nye kraftige skudd. Husk også å fjerne ugras på høsten, særlig ugras med rosetter. Disse setter blomster og frø, tidlig vår!

Har du plantet jordbær under frukttreet for å dekke til stammen, så klipp vekk utløpere i august, disse kan bli til nye planter. Sett utløperen i en liten potte før du klipper den av morplanten – den slår raskt nye røtter, Husk å vanne!

Gi alle plantene jevnlig med gjødning, litt om gangen. Plantene trenger både næring og vann, som oss selv. Blir plantene gule, gi litt forsiktig kalksalpeter, men vær forsiktig! Vann godt etterpå.

MARIA MUNSTERS

Buskrose: Great Western er hardfør og vakker med sterkt duftende roser. Den skal klippes når bjørka spretter.

A photograph of a garden path. In the foreground, there are dense bushes of yellow and pink azaleas. The path is made of light-colored gravel or sand and leads into the background. On the left side of the path, there are green plants and a small blue metal frame. The background is filled with more greenery and flowers.

Vårglede: Her stråler en azalea
«Luteum» med knallgule blomster.
Knip av blomsteranlegg etter
avblomstring.

Eksotisk blikkfang: Den røde abyssinerbananen er spektakulær og vokser fort med jevn fuktighet og gjødsel. De store bladene skaper en tropisk følelse i uterommet, enten det er på terrassen eller i hagen.

ESPEN SKARPHAGEN

er hageekspert og dommer i Sommerhytta på TV2.
 Blogg: skarpihagen.no
 Instagram: @skarpihagen.no
 Podcast: Grøntpodden

Gjør det selv: Krukker behøver ikke være kostbart. Med et stort blad som form, er det enkelt å støpe en skål i betong som egner seg perfekt til takløk på terrassen eller i hagen.

Drømmehagen i krukker

Har du en stor hage, en liten balkong eller til og med bare en vinduskarm, kan krukker brukes til å skape et frodig miljø. Å plante i krukker gir deg en fin fleksibilitet, som også gjør det mulig å skape drømmehagen din på 1-2-3.

TEKST: ESPEN SKARPHAGEN FOTO: ESPEN SKARPHAGEN

En av de største fordelene med krukkehagen er den grenseløse muligheten for kreativitet. Ved å velge riktig planter og krukker kan du skape utallige stiler og stemninger – fra et tropisk paradis med eksotiske blomster og store blader til mer rustikke miljøer med kaktus og sukkulenter. Her er det bare å la fantasien få fritt spillerom, men tenk gjerne form, farge og tekstur i krukker, blomster og bladverk. God bruk av kontraster som lyst og mørkt, eller matt og blankt, skaper et spennende uttrykk. Krukker kan enkelt flyttes rundt til du finner den perfekte kombinasjonen for akkurat din drømmehage!

Mange fordeler

Det finnes mange fordeler med en krukkehage hvor plantene er plantet separat. Det gjør det enklere å tilpasse plantenes krav til vokseplass som jordtype, gjødsel og vanning. Dette gjør at vi kan ha skreddersydde løsninger som ivaretar fuktelskende surjordsplanter og tørketålende sukkulenter side om side. Ser vi at en vekst ikke trives i solen, kan krukken flyttes til en mer skyggefull plassering, slik at alle krav imøtekommes. Til store tunge krukker er det smart å ha en krukkestralle, slik at de enkelt kan flyttes rundt på ved behov.

Krukkehagen kan også tilpasses enhver plass, uansett størrelse eller form. I en leilighet med liten eller ingen uteplass, kan du fortsatt nyte gleden av å dyrke planter ved å fylle vinduskarmene med vekster til pyrd eller nytte. Visste du at du kan dyrke både agurk og tomat i et solrikt vindu? >

Smart og rimelig: Har du tatt stiklinger tidlig på våren, er det ikke store kostnaden å fylle krukkehagen med fargerike pelargonium.

Tilpasset: Fordelen med krukker er å kunne ha vekster med helt ulike krav til jordsmonn side om side, slik som påfuglblomst og kaktus. Alle kan få det de trives best med av jordtype, vann og gjødsel.

Rosehagen: Ved å benytte deg av like pletter, eller i hvert fall i samme farge, får krukkehagen din en fin helhet. Disse er fra Bergs Potter og heter Copenhagen Raw i fargen rosa.

Mørk og vakker: En rekke vekster dyrkes frem fra knoll hvert år og tar knapt noen plass under overvintringen. Calla finnes i en mengde varianter og farger på blomstene som er ekstremt holdbare. Disse blomstrer i flere uker!

Ram inn og skap soner

Det er også enkelt å møblere balkongen eller terrassen med frodige vekster. Har du stor terrasse, kan krukkevekstene brukes til å ramme inn sitteplassen eller skape gode skiller mellom ulike soner, som sittegruppe og spise plass. For deg med en stor hage, kan vekster i krukker brukes til å fylle tomme hjørner, ramme inn inngangspartier eller skape spennende soner i områder der det trengs å piffes litt opp. For deg med hage bestående av grunn og karrig jord, kan store fine krukker være løsningen. De kan plasseres strategisk i ute-rommet og gjøre det frodig ved hjelp av ettårige eller flerårige busker eller stauder.

Lengre blomstringstid

Med krukkehagen kan du lett bytte ut enkelte planter etter sesong og behov. Begynner noen vekster å se litt tufse ut, kan du supplere med friske sesongblomster. Dette gjør det mulig å nyte blomstringen og fargene til ulike planter fra tidlig vår til sen høst. Bonusen er all maten du gir insektene.

Helårsvekster i krukker

Det finnes en rekke planter som klarer seg fint i krukker året rundt, men det er et par ting du bør huske på:

Vekster som er plantet i krukker lever et tøffere liv enn dem som er plantet i bakken. Det er større svingninger med tørke, dårligere næringstilgang og ikke minst kulde om vinteren. Røttene til planter som står plantet i bakken, er mer beskyttet enn de som står i en krukke. I tillegg kan røttene utvikle seg så langt de vil, i takt med veksten til planten. Når hele rotklumpen står i en krukke, og får kulde inn fra alle kanter, vil det være ekstra tøft for vekstene. Derfor er det alltid lurt å legge på en til to klimasoner når plantene skal velges. Bor du klimasone H3, vil det altså være lurt å velge planter som klarer klimasone H4/H5, for å være sikker på at de vil klare seg i krukker året rundt.

Slik lykkes du med krukkehagen

Velg riktige planter: Tenk på lysforholdene og klimaet i ditt område når du velger planter til krukkehagen din. Velg vekster som trives under dine forhold, og som passer til din innsats for stell og pleie.

Velg passende krukker: Velg krukker som passer til størrelsen på plantene dine og stilen på ditt uterom. Husk å velge krukker med dreneringshull for å unngå overvanning og sur jord.

Tenk stort: Velg krukker med stort jord-volum om uteplassen din tillater det. Det gir stabile forhold for røttene og enklere vedlikehold.

Sørg for godt vedlikehold: Husk å vanne og gjødsle plantene regelmessig, og fjern visne blader og blomster for å opprettholde en sunn vekst og kontinuerlig blomstring på sommerblomstene.

Vær kreativ: Ikke vær redd for å eksperimentere med ulike planter, arrangementer og stiler. Krukkehagen din er en gøy måte å uttrykke seg på, og den kan enkelt endres om du blir lei. La deg inspirere til å teste nye og spennende vekster!

Flytt ut: Ta med stueplantene ut på sommerferie.

Husk bare å sjekke hva de ulike vekstene tåler av minimumstemperatur, og gi dem en forsiktig tilvenning for en sommer ute i det fri.

Ta inneplantene ut: En rekke av våre inneplanter stortrives ute på terrassen eller i hagen om sommeren, hvor de kan samle krefter før en ny vinter inne. Disse sommergjestene er et godt supplement til krukkehagen, men husk å gi dem en myk start med herding før de settes ut!

Gjengrodd og frodig: På sensommeren kan du virkelig pakke deg inn i de grønne og frodige vekstene. Her er de plassert rundt en sitteplass, der de skjærer for innsyn og skaper soner.

40 gode plantevalg TIL KRUKKEHAGEN

Ønsker du en krukkehage som er relativt vedlikeholdsfri og lettstelt, vil det være smart å velge kvalitet på plantekarene slik at de er frostsikre og tåler vinteren.

Husk at god drenering er grunnleggende for å lykkes. I tillegg finnes det en rekke stauder, busker og små trær som egner seg godt i krukker. Selv om de flerårige vekstene klarer seg selv er det alltid lov å supplere med litt sommerblomstrende fargeklatter.

Robuste stauder:

Solhatt, stjerneskjerm, oktoberbergknapp, løytnantshjerte, kattemynte, forglemmegeisøster, alunrot, aksveronika, salvie, storkenebb, storhjortetrøst og vårkjærminne.

Busker som tåler en trøkk:

Buskmure, blærespirea, brudespirea, syrinhortensia, skjærsmine, lavendel, Rhododendron, sibirertebusk, honningbær, rips, solbær og stikkelsbær.

Små trær som holder formen:

Hengelerk, hengeblodbøk, storrobinia, sørgebjørk, kornell, kjeglegran, tuja, barlind, prydeple, furu, søyleeple og diverse Salix.

Klatrende vekster:

Alpeklematis, klatrehortensia, humle og villvin.

JANE ØDEGAARD

Solhatt: 'Sahara' har nydelige rustfargede blomster i ulike nyanser som blomster rikt til langt ut på høsten.

PRODUSENT

Overdådig blomstring: Syrinhortensia kan fint plantes i krukke og utgjør en av høstens vakreste eventyr, særlig de sortene som endrer farge utover sensommeren og høsten. Det er for eksempel 'Vanilla Fraise' og 'Grandiflora'.

SKARPHAGEN, ESPEN

Buskmure: Er så mye mer enn de knallgule «potentillaene» som de også ofte kalles. Myke hvite nyanser og ulike rosatoner er også å få tak i, for eksempel 'Tilford Cream' og 'Lovely Pink' Lengeblomstrende og tåler for øvrig godt med vind.

Krukkehage: Har du balkonghage eller en liten platting, spiller krukker og kasser hovedrollen. Her ser vi frodige urter som kattermynte, salvie, rosmarin, persille og oregano.

MADELEINE STRAND

Deler sine beste hagetips på hagerapi.com og på Instagram-profilen @hagerapi_madeleine. Hun har også gitt ut en hagebok.

Hageordboka

Lysspirende: Også kalt lysgroende. Dette er frø som trenger lys for å spire. De må altså ikke dekkes med jord. Gjelder for eksempel basilikum.

Såjord: Jorda vi sår i skal være fin, altså uten for mye klumper, og næringsfattig. Ofte er jorda fra gamle krukker helt super!

Hærmygg: De små svirrende vesenene som gjerne kommer med såjord og potteplanter. De legger egg i fuktig jord, så forsøk å dekke til såbrettene.

Så, så, det ordner seg!

TEKST OG FOTO: MADELEINE STRAND

Nå går det sakte, men sikkert mot vår! Om en stund nå vil snøen smelte og krokus titte fram. Vinteren er litt lenger her i Norge enn mange andre steder, og det betyr jo dessverre også at sommeren er litt kortere. Så kort at en del vekster ikke vil rekke å blomstre eller bli høstklare innen det fryser til igjen. For å få mest mulig ut av hagesesongen er det derfor essensielt å tjuvstarte inne. Mange forbinder forkultivering med kjas, mas og mislykkede prosjekter. Det trenger ikke være sånn! Følg disse tipsene, og du er (nesten) garantert suksess.

1. Test frøene! Ikke risiker å passe nøysommelig på frø som er gamle og inntørket. Ta frøtesten beskrevet under, og du får en langt høyere suksessrate.

2. Følg anbefalt såtidspunkt. Det kommer lite godt ut av å starte før. Lag deg en liten såkalender, der du noterer hva som skal i jorda når.

3. Ha fokus på temperatur. Noen frø spirer ikke i en varm stue. For eksempel skal salat gjerne ha mellom 14 og 18 grader. Andre må ha minst 20. Og selv om du har det varmt inne, er det ikke nødvendigvis like varmt i vinduskarmen der du har satt frøene.

4. Ikke vann for mye. Jeg tør å påstå at det er et vanligere problem enn det motsatte. Jorda skal være lett fuktig hele tiden, men ikke våt. Et dryss med vermikulitt på overflaten gjør det enklere å ha passe fuktighet. Og når det spirer er en undervanningsmatte effektivt.

5. Nok lys. De fleste frø trenger ikke lys for å spire, men når frøbladene titter fram er det derimot essensielt – helst bør de ha 12 timer dagslys. Vi er jo ikke helt der ennå, så om du har en vekstlampe, kan du spe på med den.

6. Nok plass. Om du har bredsådd, drysset frøene utover et større såbrett, vil spirene etter hvert krangle om plassen. Da må du prikle, som betyr at du tar hver og en spire og flytter over i egne potter eller med mer avstand.

Lykke til med forkultiveringen – og still meg gjerne spørsmål underveis på Instagram!

1. Sjekk frøsamlingen

Før du kjøper nye frø, er det lurt å ta en titt i samlingen. Oppbevart tørt, mørkt og kjølig holder de lenge. Enten det er gamle frø fra butikken eller noen du selv har samlet fra hagen, er det veldig lurt å ta en sjekk før du går i gang med såingen.

2. Ta vanntesten

Legger du gamle frø i et glass med vann, vil du se at noen frø flyter og andre synker til bunns. Lar du dem stå over natten, vil kanskje enda flere frø flyte opp. Frøene som flyter er dessverre tørket ut og kan kastes. De som ligger i bunnen av glasset kan du så.

3. Få dem i jorda

Etter å ha ligget i vann må frøene direkte i jorda. Ha dem i små potter eller spirebrett. De aller fleste frø skal dekkes med et jordlag som er like tykt som frøene er store. Hold jorda jevnt fuktig, men ikke våt.

Spirevillig: Det fyller seg fort opp i vinduskarmen etter hvert som spirene begynner å vokse seg større.

Spirene må flyttes og gis mer plass.
Det gjøres helst når de har fått sitt første ekte bladpar, altså bladpar nummer to - det første paret kalles frøbladene, og ser gjerne litt annerledes ut. Om de står veldig tett, kan det hende du bør ta sjansen og gjøre det tidligere.

Strålende vakkert:
Pynt bordet med
blomster!
Her en bukett
tulipaner, inkludert
den mørke
'Queen of Night'.

VÅRLIG ELEGANSE

De mørke blomstene i burgunderrødt, blått og lilla gir hagen din en deilig ro.
Se så fint og avstemt det blir, i blomsterbedet, i krukker eller i buketter.

TEKST: JANE ØDEGAARD FOTO: JANE ØDEGAARD

Halvskygge: Mørkelilla krokus
er nydelige sammen med
snøkløkker *Galanthus nivalis*.

Stauvedet: Purpurøde vårerteknapp *Lathyrus vernus*, en tidligblomstrende stauve i erteblomstfamilien, skifter farge fra mørk rosa til blålig under blomstringen. Kan blomstre stort sett over hele landet. H6. Kombiner den med blåilla vårkjærminne *Omphalodes verna*, en lavtvoksende stauve som trives i halvskygge. H5.

De kuleste: Kuleprimula *Primula denticulata*, i herlige lillatoner dukker opp tidlig om våren og kan plantes over hele landet. H7.

Dramatiske kontraster

Samplanting av mørke blomster i dype nyanser som burgunder, mørkeblått og lilla sammen med hvite blomster utstråler en tidløs eleganse som passer både i moderne og klassiske hager. Mørke blomster gir et mystisk og stemningsfullt preg både i blomsterbedet, i krukker og i buketten. I blomsterbedet gir det en følelse av dybde, mens de hvite blomstene lyser opp og balanserer helheten.

Løvsprett: Et plommetre pyntet med hvitveis *Anemone nemorosa* og krukkeperlehasint. H7.

Kontrast: Snøkrokus
'Ruby Giant' sammen med
klosterklokker Leucojum
vernum lyser opp rundt
trestammene på våren. H6.

Syriner i alle farger: En frodig bukett med syriner, hvite enkle tulipaner og blå forglemmegei Myosotis. Den mørkelilla syringen *Syringa vulgaris*, blomstrer utenfor drivhuset og er et vakkert blikkfang. H7.

Hengende liljer: Rutelilje *Fritillaria
meleagris* med rødfiolette blomster
omkranset av rosa engkarse
Cardamine pratensis. H7.

Dyp kontrast: Persiakrone
Fritillaria persica, i dype
purpurtoner skaper en
fantastisk effekt sammen
med hvite påskeliljer
Narcissus 'Thalia'. H6.

Pynt på bordet: En bukett med tulipaner som Tulipa 'Drumline' sammen med engkarse. Kronbladene til tulipanene er spiselige.

Bunndekker: Perlehyasinter er også flotte kantplanter foran mørke, doble tulipaner som 'Queen of Night'. H6.

SPISELIGE VÅRBLOMSTER

Flere av de vakre vårblostmene kan også brukes til pynt på mat.

De tilfører estetikk til matlagingen, samtidig som de markerer vårens ankomst på bordet. Blomster er lekke på snitter, kaker og salater.

Bruk blomster som fioler, stemorsblomster, kusymre, tulipaner (kronbladene) og syrener.

Husk å bruke usprøytete blomster!

FLIPPA TREDAL

Kreativt gjenbruk

Ikke alle typer møbler fungerer i et drivhus, som kan bli både fuktig og veldig varmt. Plast er for eksempel dårlig egnet. Tre og aluminium er derimot gode valg, og et drivhus er som skapt for sjarmerende brukfunn du ikke trenger å være så redd for. I drivhuset til Kaia, som har Instagram-kontoen @villasole1933, fungerer en gammel høvelbenk fra Finn.no som den perfekte arbeidsbenk! Også loungegruppen innerst er kjøpt på Finn.no. Selve drivhuset heter Juliana og er fra tilboligen.no.

Inspirerende ideer til DRIVHUSET

Et drivhus forlenger sommeren og gir masse herlig uteglede.
Er du selv en lykkelig drivhuseier? Slik får du maks ut av det!

TEKST: MAIECKHOFF MORSETH

BRUK HØYDEN

Tenk på at planter også kan brukes til å skjerme mot innsyn, så noen større planter i store potter er et godt valg. Utnytt gjerne høyden i drivhuset med hyller, slik at du kan ha planter og oppbevaring på flere nivåer. En kombinasjon av åpne og lukkede hyller er en god idé om du vil skjule redskaper som kanskje er mindre pene, og gi en ryddigere helhet. Det kan gjøres helt enkelt, som her i drivhuset til blomsterdekoratøren Anette i Fredrikstad, som har Instagram-kontoen [@anettekristoffersen](#).

MINT AGENCY

Bruk det du har

Sår du fra frø eller tar stiklinger, får du raskt mange planter. Å kjøpe store og flotte potteskjulere til dem alle kan fort bli dyrt, men svarte plastpotter kan fint skjules i plastposer plassert i sjarmerende papirposer eller grovpapir med hyssing rundt. Slike planter er også supre å gi bort i gave!

MARIANNE HAGA KINDER

PLANTEHJELP

Planter i drivhus blir fort store, og mange av dem vil ganske raskt trenge langt mer hjelp til å holde seg oppreist enn den lille pinnen som følger med når man kjøper dem i butikken. Både tomat- og agurkplanter bør bindes opp, men du trenger ikke nødvendigvis bruke hundrevis av kroner på støtteanordninger. Et kasteskaft er ypperlig klatrestativ for høyvokste planter.

LIV SANDVIK JAKOBSEN

PIPELØS OVN

Vil du bruke drivhuset hele året, trengs varme. Her er det satt inn en pipefri peis fra Tenderflame. Den varmer like godt som en varmeovn, men er mye hyggeligere, og soter dessuten ikke. Legg også merke til tekstilet som er hengt i taket og gjør drivhuset ekstra stemningsfullt.

Bli vinbonde

Ja, det kan du faktisk i drivhuset ditt! Det finnes flere druetyper som trives godt i drivhus i norsk klima. I drivhuset til Mari som har Instagramkontoen @maris_hage trives vinranken *Vitis Sukribe*, og har vokst seg stor og frodig og gitt et herlig grønt tak i det hjemmelagde drivhuset, bygget nesten utelukkende av gjenbruksmaterialer. Vinduene er gamle som andre ville kaste, mens taket er drivhusplater fra et gartneri som skulle bytte ut sine.

Utekjøkken

Har du plass kan du også lage et lite utekjøkken i drivhuset ditt! Her er det brukt rustikke bord med hyller, og det har også blitt plass til en liten, vedfyrt ovn som benyttes både som kokeplass og varmekilde. Bordene og ovnen er fra helenasrum.dk.

JEANETTE BÆRKEVOLD

Rimelig smart

I dette hyggelige drivhuset er det benyttet en enkel innsynsskjerming i pil. Slike kjøpes på rull for en rimelig penge, blant annet hos Rusta, og er enkle å sette opp. Har du litt høyde under taket, får du kanskje plass til å henge opp en hyggelig lysekroner til stearinlys som kan lyse opp i sommerkveldene. Lignende fås kjøpt hos blant andre Bohus, Ellos og Jotex. Den koselige sittekroken er innredet med gamle brukfunn.

SKJERM DEG

Skal du bruke drivhuset også som hyggeplass kan det være fint å skjerme noe for innsyn. Gardiner kan dessuten beskytte plantene ved de mest solutsatte veggene. Gardinene kan enkelt henges på stålvaier festet til veggene i drivhuset. Husk at det blir både varmt og fuktig i et drivhus, så det kan være smart å å velge tekstiler som tåler en støyt.

JEANETTE BÆRKEVOLD

SELVVANNENDE

Husk at planter i drivhus raskt tørker ut om de ikke vannes regelmessig. Vil du slippe hyppig vanning, kan det være smart å gå for et selvvaningssystem. Det finnes mange ulike løsninger på markedet, i de fleste prisklasser. Her er plantekassene også dekket med grovt lerret, som hindrer ugress og hjelper jorden til å holde på fuktigheten.

CHRISTINA KAYSER ØNSGAARD

YVONNE DENGIN

er hagedesigner,
foredragsholder og
hagebokforfatter,
dengindesign.no og
@underkastanjetreet
på Instagram.

Termofuru: Termofuru er laget av kvalitetsfuru som har gjennomgått en miljøvennlig varmebehandlingsprosess. Det gir treverket en rekke nye egenskaper, som økt tverr stabilitet, mindre sprekk og flising. Et terrassegulv i termofuru vil kreve minimalt med vedlikehold og skal ha svært god holdbarhet. Her terrasse i termofuru fra Moelven, ca. kr 93 per løpemeter.

Velg riktig utegulv

Utegulvet skal helst være både pent, praktisk og lettstelt. Det må tåle vind og vær, og gjerne være godt å gå på med bare føtter. Dette bør du vite før du bestemmer deg!

TEKST: MAIECKHOFF MORSETH FOTO: PRODUSENTENE

I tillegg til at utegulvet skal være fint og funksjonelt, har budsjett sitt å si. Valg av underlag er avhengig av flere faktorer, og som regel må det gjøres noen kompromisser, sier hagedesigner Yvonne Dengin. De fleste ønsker et utegulv som krever minst mulig vedlikehold, er hennes erfaring. I tillegg bør man ta hensyn til miljø og bærekraft.

Behov og stil

– Jeg pleier å starte med det praktiske og det estetiske. Hva skal utegulvet brukes til, og hva passer best til huset og omgivelsene? Materialene bør kle husets stil og hagens utforming, så det blir en estetisk helhet, sier Dengin.

Hun mener du gjerne må blande ulike materialer, men at det kan være lurt å begrense seg. >

God kombinasjon: Hvorfor velge mellom plen, treplattning og naturstein når det blir så fint å kombinere? Med en variasjon av ulike materialer skaper du også spenning i uterommet, og de ulike underlagene er med på å markere soner i hagen. Her ses blant annet Oppdal bruddheller, fra kr 530, og tråkkheller, ca. kr 300, Minera Skifer.

Løse heller. Løsrevne heller i hagen inviterer til bevegelse. Skikken kommer opprinnelig fra Asia, og gangveier ble først brukt i Zen-hager. En spennende måte å legge fliser på, gjerne i kombinasjon med større plattinger. De runde, keramiske flishellene Pas Japonais kommer i flere størrelser, fra kr 2350, bella.no.

Skifer Skifer er slitesterkt, tidløst og vedlikeholdsfritt og manges foretrukne valg til uteplassen. Norsk skifer er dessuten et bærekraftig materiale med lav miljøbelastning, som både kan gjenbrukes og resirkuleres. Her er det brukt en kombinasjon av Lys Oppdal bruddskifer, fra ca. kr 385 per kvm, og skiferfliser, ca. kr 2045 per kvm, Minera Skifer.

– Å gjenta de samme materialene flere steder knytter områdene sammen. Er det brukt stein på fasaden, eller er det synlige fjellknauser på tomten, er det fint å la det danne utgangspunkt for valg av stein andre steder i uteområdet. Vurder også om det er hensyn som må tas til terrenget på tomten. Er det skrått terreng og terrassen skal ha flere nivåer, er det vesentlig enklere og rimeligere å bruke tre fremfor betong.

Miljøvennlige valg

Dengin er opptatt av miljø og bevaring av natur, og hun velger selv konsekvent bærekraftige og klimavennlige materialer og løsninger.

– Det beste er om du kan gjenbruke materialer du har, kjøpe brukt eller velge noe som enkelt kan resirkuleres, fremfor noe som blir avfall på sikt. Skal du kjøpe nytt, så velg miljøsertifiserte, fornybare og gjerne kortreiste materialer, råder hun.

Verdt å huske på

Overvann er også noe du bør tenke på før du går i gang. Du bør unngå store områder med tette flater. Gulvets underlag er dessuten et avgjørende element: >

STEIN OG FLIS

Vakkert, varig og tidløst – og mulighetene er mange!

SKIFER

Sterkt, robust og tidløst. Organisk bruddskifer eller stramme rektangler? Limt på betong eller legges på grus? Valget bør henge sammen med ønsket uttrykk, og hva som passer hus og lommebok. Et støpt dekke er vedlikeholdsfritt, mens skifer på løsmasser drenerer vann. Løse heller er enklere å gjenbruke i fremtiden. Fra ca. kr 1200 per kvm.

GRANITT

Granittheller fås i et stort utvalg av formater, farger, overflater/strukturer og tykkelser. Kan brukes på terrasser og kjøreområder, limt på betong eller frilagt på komprimert grus. Robust og med lang levetid. Kan gjenbrukes og kjøpes brukt. Fra ca. kr 500 per kvm.

BETONG

Ubehandlet betongdekke er robust og røft, noe mange med moderne boliger ønsker seg. Betongprodukter som heller og belegningsstein har tatt over for naturstein på mange uteplasser. Det er enkelt å legge og rimelig, har lang levetid og kan gjenbrukes, men får ikke samme patina som naturstein.

PLASSTØPT BETONG

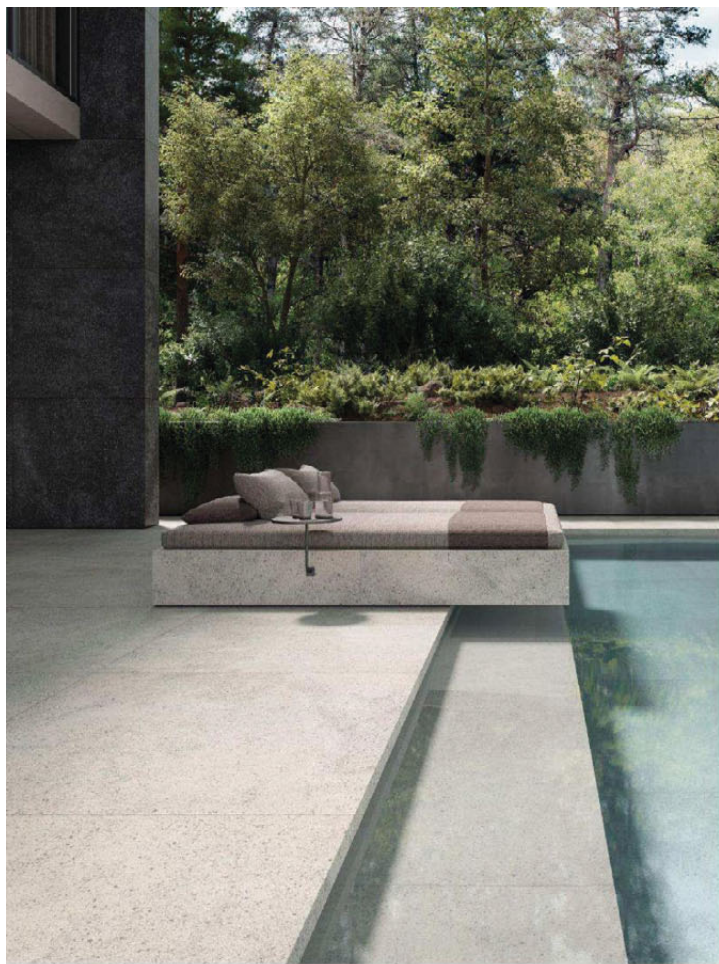
Støpt betonggulv uten toppdekke er i tiden. Leveres med flere overflater. Børstet gir en sklisikker overflate, stålglattet eller slipt gir en mer elegant og finere overflate, men blir glatt ved vann og is. Trenger lite vedlikehold og har lang levetid, men kan få flekker. Kan ikke tas opp og gjenbrukes, men knust betong kan resirkuleres. Fra ca. kr 300 per kvm.

FROSTSIKRE FLISER

Flislagte gulv er fint, praktisk og krever lite vedlikehold. Fliser for utendørsbruk skal være slitesterke, frostsikre og med minimalt vannoppsug, under 0,5 %. Flislagte gulv kan bli glatte i kontakt med snø og vann, det er derfor viktig å velge skiklasse R10. Mørke fliser kan bli svært varme i solen. Store variasjoner i pris, fra ca. kr 500 per kvm.

MARKTEGL

Laget av leire som brennes ved meget høy temperatur, som gir lang holdbarhet. Brukes som vanlig belegningsstein, men gir et mer eksklusivt inntrykk. Slitesterkt og frostsikkerhet, miljøvennlig, kan gjenbrukes, lite vedlikehold. Suger lite vann og gir lite grobunn for mose og alger. Etterfylling av fugesand anbefales. Leveres i mange ulike farger og formater. Fra ca. kr 600 per kvm.

Porcellenatoflis: Neo Granito Impala egner seg godt til utvendig bruk. Den finnes i flere farger og formater, her som 120 x 120 cm, fra ca. kr 1160, Modena.

– Et skiferdekket lagt på komprimert grus får du til halve prisen av skifer limt på støpt betong. Du unngår tett flate, og skiferen kan tas opp og gjenbrukes, men du må regne med mer vedlikehold da det på sikt vil vokse gress og ugress i fugene, sier Dengin.

Ta varige valg

Husk også at det som er billigst i innkjøp ikke nødvendigvis er det rimeligste på sikt. Dengin er ikke i tvil om hva hun selv anbefaler:

– Velg noe som er varig og koster litt mer fremfor noe som er kortvarig og koster mindre. Økonomi og vedlikehold henger gjerne sammen: Jo billigere gulv, desto mer vedlikehold bør du regne med.

Kebony: Kebony er laget av FSC-sertifisert furu behandlet med biobasert, fornybart innsatsstoff, som skal gjøre treverket holdbart, hardt og stabilt. Kebony har lang garanti mot råte og er vedlikeholdsfritt, men må som alt treverk vaskes ved behov. Et holdbart og bærekraftig valg. Her hos hageprofil Hanne Holsted på Høyenhall i Oslo, med terrassebordet Kebony Character. Fra ca. kr 85 per løpemeter.

Lektegulv: MøreRoyals Concise Collection er tilpasset moderne arkitektur med rette linjer og skarpere kanter. Concise fasadelekter har høy kvalitet og er egnet til både til rekkverk og til å bryte opp fasader. Tilgjengelig i tre ulike profiler og syv ulike dimensjoner. Her ses Concise lektegulv i fargen grå, 34 x 45 cm, fra ca. kr 20 per løpemeter.

Cu-impregnert: Trykkimpregnerte terrassebord er det rimeligste alternativet, og fortsatt det vanligste. Selv om trykkimpregnerte bord ikke regnes som særlig miljøvennlig, har produktene blitt mindre skadelige med årene. Du må regne med årlig vedlikehold i form av beising og oljing. Vær oppmerksom på at gulvet kommer i flere klassesorteringer, der klasse 1 er den beste. Her vises trykkimpregnert terrassegulv fra Moelven, ca. kr 14 per løpemeter.

Megawood: Megawood er et terrassegulv i kompositt med børstet overflate. Her får man den lune trefølelsen, men unngår oppsprekking og flising. Megawood fra Fritzøe Engros, fra ca. kr 300 per løpemeteter.

Fiberon: Komposittbord av ca. 94% resirkulert trefiber og polyetylen, med en patentert PermaTech® overflate, som gjør bordene svært motstandsdyktige mot flekker, falming og solbleking. Krever ingen etterbehandling og skal kun rengjøres ved behov. Her Fiberon fra Fritzøe Engros, fra ca. kr 225 per løpemeter.

Plast: Bergo gulvfliser i hardplast er veldig lett å legge ut, og bytte ut, om det skulle trenge. Flisene egner seg til balkong, terrasse, garasje, våtrom, badstue, svømmebasseng, garderobes og mye mer. Flisene har et låsesystem med innebygget ekspansjonskompensasjon, som gjør det lett å montere gulvet i rom hvor temperaturen varierer, ca. kr 400 per kvm, Bergo.

TREGULV

Tre er i de fleste tilfeller bærekraftig og fornybart. Det har kortere levetid enn stein, men kan vare lenge ved riktig montering og behandling. Tregulv kan legges «flytende» på et underlag av pukk, eller monteres på fundamenterte stolper. Treterrasser uten støpt underlag påvirkes ikke av overvann.

TRYKKIMPREGNERT

Terrasebord (av furu) hvor impregneringsmidler er presset inn under trykk er motstandsdyktig mot råte og sopp. Det er rimelig, men ikke miljøvennlig. Defineres som farlig avfall og kan ikke brennes. Fra ca. kr 12 per lm.

ROYALIMPREGNERT

Terrasebord produsert av trykkimpregnert furu etterkokt i løsemiddelfri olje har lang levetid. Det gir ikke farlig avfall eller forurensing. Produksjonsprosessen har lite utslipp. Dyrere enn vanlig trykkimpregnert tre, men rimeligere enn andre vedlikeholdsfrie treprodukter. Leveres i flere dimensjoner og farger. Fra ca. kr 30 per lm.

TERMOTRE

Som oftest furu eller ask prosessert med en kombinasjon av temperatur og vanndamp, som forbedrer treets råte- og værbestandighet og gjør det mer stabilt. Vedlikeholdsfritt og miljøvennlig, samt får fin grå patina. Fra ca. kr 70 per lm.

KEBONY

Hardt, holdbart, svanemerket og patentert trebehandlingsprosess utviklet i Norge. Vedlikeholdsfritt treverk med egenskaper og stabilitet som hardtre. Utvikler sølvgrå patina og har lang holdbarhet. Fås i flere ulike overflater og dimensjoner. Fra ca. kr 80 per lm.

ACCOYA

Modifisert, miljøvennlig trevirke av Radiata-furu fra New Zealand. Overlegent på stabilitet og varighet, samt har 50 års garanti mot sopp og råte. Ubehandlet vil materialet gråne og få sølvgrå patina. Kan beises. Fra ca. kr 240 per lm.

KOMPRIMERT BAMBUS

Svært slitesterkt gulv med lite bevegelse i materialet. Vedlikeholdsfritt, men må oljes for å beholde den mørke fargen. Miljøvennlig, men ikke kortreist. Fra ca. kr 180 per lm.

KOMPOSITT

En blanding av tre og delvis resirkulert plast. Vedlikeholdsfritt, lang levetid. Kan ikke resirkuleres, ender til slutt som brennbart avfall. Fra ca. kr 200 per lm.

BETONG: Betongheller gir en lettstelt og robust uteplass. Her er det brukt overflatebehandlet betonghelle Helle Kritt, fra kr 800 per kvm, Asak Miljøstein.

Til balkongen: Ikea Runnen gulvplate, 30 x 30 cm, tåler å ligge ute. Ca pris 299 for en pakke med 9 plater.

PÅ BALKONGEN

Også på balkongen vil vi gjerne ha fint gulv. Her er ikke mulighetene de samme som på terrasser på bakkeplan. Det kan være utfordrende å legge tredekke på grunn av høyden og tykkelsen på dekket. Treplattung med lekter bygger 8–10 cm. Legger man limte fliser på balkongen, kan det bli liggende vann. Det finnes gode og rimelige alternativer, som kunstgress og teppegulv, som du enkelt kan legge selv. Tynne balkongfliser kan være et godt alternativ. Se etter produkter som drenerer vann og kan tas opp og gjenbrukes.

ANDRE MULIGHETER

BELEGNINGSSTEIN I BETONG

Gulv av belegningsstein brukes mest i innkjørsler som alternativ til asfalt, men kan også brukes på gangveier og terrasser. Belegningsstein slipper mer vann gjennom fugene og er et bedre alternativ enn støpt betong, eller asfalt, hvis overvann er en utfordring. Det finnes egne produkter kalt drenstein, som er et godt alternativ og er kjøresterke, med stort utvalg av formater og farger. Kan gjenbrukes og kjøpes brukt. Vedlikeholdskrevende, trenger etterfylling av fugesand og fjerning av ugress i fugene, alger og mose på overflaten. Fra ca. kr 125 per kvm.

SINGEL

Hagesingel eller natursingel er knust stein fra sandtak, tatt ut og sortert etter størrelse. Brukes ofte som toppdekke på gangveier og i innkjørsler. Singel kan gi hagerommet et mykt og uformelt preg. Lagt på riktig måte trenger det ikke bli mye vedlikehold. Fra ca. kr 150 per kvm.

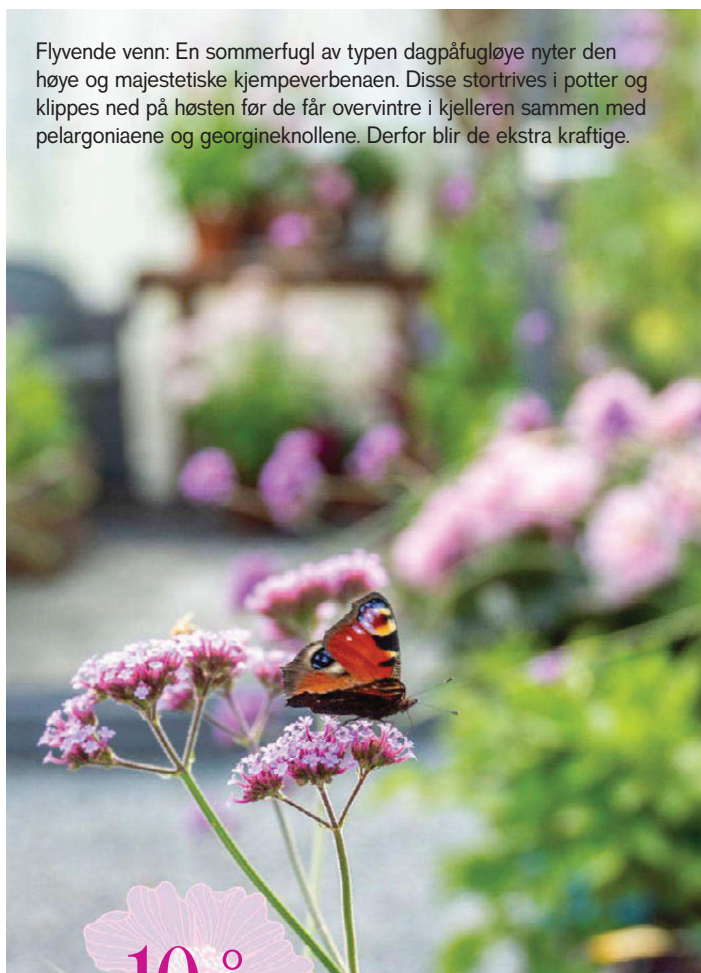
BROSTEIN/GATESTEIN

Leveres i flere formater. Trenger noe vedlikehold, som etterfuging med fin grus og ugressfjerning i fuger. Ujevn overflate, ikke egnet til møblering med bord og stoler. Tidløs kvalitet. Robust og lang levetid. Kan gjenbrukes og kjøpes brukt. Pris fra ca. kr 400 per kvm.
Kilde: Yvonne Dengin

JEANETTE BAEKEVOLD

Inngangsparti: Som en markering eller overgang mellom gang og parkering har man her brukt en kombinasjon av brostein og belegningsstein. Det gir både ulike soner og variasjon i uttrykket.

Flyvende venn: En sommerfugl av typen dagpåfugløyte nyter den høye og majestetiske kjempeverbenaen. Disse stortrives i potter og klippes ned på høsten før de får overvintre i kjelleren sammen med pelargoniaene og georgineknollene. Derfor blir de ekstra kraftige.

10 år

I anledning vårt 10-års jubileum
viser vi gjensyn med inspirerende hager.
Christine Halléns fantastiske
hage viste vi 2021.

Hvem: Christine Hallén, Petter Gerhard Lund, datteren Maria, og kattene Felix og Mikkell

Hva: Ung hage på ca. tre mål med kombinasjon av pryd, nytte- og natur. Eklektisk hagestil med blanding av det feminine og maskuline

Hvor: Feiring i Eidsvoll, vekstsone H4-H5

Instagram: @christine_garden_ og @imagesfromourgarden

Fargerikt hageliv

*Kvalitetstiden til denne familien tilbringes gjerne i hagen.
Her ute lever de det nære og sakte livet sammen, i pakt med naturen.*

TEKST: KRISTIN TANDERØ BREKKE FOTO: JANE ØDEGAARD

I drivhuset: Gulvet i drivhuset består av grus og oppå ligger et teppe fra Jotex. Bordet er et brukfunn og stolene er fra Bohus. Her inne stortrives en samling pelargonia, de fleste av sorten 'Dronning Ingrid', som får overvintre i kjelleren. En pilvegg og gardiner hindrer innsyn og gir skygge. En vakker klematis, 'Dorothy Walton', som er plantet i potte, klatrer oppover taket og deler av veggen. Til venstre vokser en drueplante.

Kos med kaffe: På denne sitteplassen foran huset, midt i hagens frodige blomsterhav, inntas ofte en kaffekopp. Familien har laget mange ulike sitteplasser for å kunne glede seg over hagen fra ulike vinkler og solforhold.

Blomstrende tunnel: Pergolaen har Petter bygget av døde trær. I to-tre uker av sommeren er den omkranset av en rosesky av typen 'Lykkefund' på den ene siden. På den andre siden har Christine nylig plantet en klematis av typen 'Summer snow' som skal dekke resten.

Lidenskapen min for hage startet med at jeg for noen år siden fikk lyst til å dyrke mine egne grønnsaker, sier Christine og peker på en gjengrodd kjøkkenhage. Etter hvert skulle det vise seg at det var interessen for det estetiske som tok over og en prakthage foran huset med vakre blomster og trær begynte istedet å ta form.

Både Christine og Petter er kreative og visuelle, og liker å uttrykke seg med form og farge. Petter lager abstrakte bilder hvor han kombinerer foto og maling, mens Christines kreativitet kommer til uttrykk i uterommet. Hun beskriver hagen sin som eklektisk. Det vil si at den består av en miks av elementer fra flere ulike stiler. Det naturlige, bohemske, eksotiske, romantiske og kunstneriske blandes. Samlet sett gir det et uformelt, tilfeldig og spennende uttrykk.

– Det finnes heldigvis ingen fasit innen hagedesign og vi følger ingen regler slavisk. Vi trives med blandingen av lange siktlinjer enkelte steder og følelsen av at du ikke vet hva som venter rundt neste hjørne andre steder. Det er kontrastene som tiltrekker oss, sier Christine. De få ukene med sommer i Norge har paret lyst til å være omgitt av blomster i sin egen hage. Og i følge Petter er det hun som er gartneren mens han fungerer som en blanding av gårdsgutt og assistent.

Det store huset på tomta er fra 1892 og var tidligere et landhandleri. Det er hage på alle sider av huset, og en gammel låve tilhører også tomta. Ved overtagelsen var hagen tradisjonell i uttrykket med >

«Det finnes heldigvis ingen fasit innen hagedesign og vi følger ingen regler slavisk.»

Greit med grus: En av hagens mange grusstier. Paret synes gress er oppskrytt og liker det enkle vedlikeholdet med grus. Lavendel, Veronica, anisisop, lammøre og kattehale kler hverandre godt i bedene.

Utsikt: Slik ser hagen ut fra inngangen til huset. Til venstre står en frodig Fuchsia. Rosen 'New Dawn', klatrer i hagebuen som er fra Garden Living. Prydgress og marikåpe er blant komposisjonene i bedet.

I skjønn forening: Foran drivhuset vokser georginer og et appelsintre i potte. Her sees også kattehele.

A lush garden scene featuring a black metal table and chair. In the foreground, there are bright pink and red flowers. To the left, a large terracotta pot holds a dark purple plant. In the background, a smaller metal pot holds red flowers. The garden is filled with various green plants and flowers, creating a vibrant and colorful environment.

«Hagen handler mye om Mindfulness for oss»

Litt italiensk: Dette frodige og eksotiske hjørnet med varme fargetoner kaller familien sin «piazza». På bordet står en småblomstret petunia, 'Million Bells'. I potten står en søtpotet som Christine dyrker fordi bladene er så flotte. Den eksotiske vindmøllepalmen overvintres inne.

Siktlinj: Fra låven inviterer en grussti med heller oss med på å utforske hagen. Herfra får man et godt helhetsbilde av bedene. Paviljongen, drivhuset og de mange hagebuene skimtes i bakgrunnen. Den nærmeste hagebuen er fra Clas Ohlson.

Fristed: Maria elsker å lese i hengestolen til lyden av rennende vann fra bekken som renner forbi på nabotomt i bakkant.

Ganske tørst: Skal du få solsikker til å trives i potte er Christines tips å vanne dem ofte. I forkant sees en gruppe med kattehaler.

en stor plen og et staudebed langs huset. Noe av gresset, en rose, en rododendron og noen dagliljer er det eneste som er igjen fra den opprinnelige hagen.

Paret hadde lyst til å skape en vill og eventyrlig hage med jungelfølelse og satte i gang med å lage ovale bed og bryte opp gresset med hagestier i grus. I dag bukter plantene seg frodig under, oppover og rundt hele fem hagebuer og obelisker i ulike størrelser, en stor paviljong, en pergola i naturmateriale og hele ti ulike sitteplasser.

Til tross for at flere av bedene kun er to til tre år gamle, ønsker plantene oss raust velkommen der de strutter mot solen i et hav av farger, former og teksturer. Det er tydelig at de trives godt.

– Det er kun seks år siden vi startet å forme denne hagen, så det meste har ikke nådd sine maksimale høyder og omfang enda, men vi har en helhetlig tanke og plan bak det hele. Vi ønsker å skape et frodig og intimt uttrykk med tak og vegger av planter. Når det gror til her så ser vi for oss at det vil være en slags eventyrfølelse, en type *hvor er du hen?*-hage. Men vi må smøre oss med tålmodighet og la det få tid til å vokse seg til. Programleder og hagebok-forfatter Monty Dons beskriver det godt: *De første årene er det bare du som kan se skjønnheten i en ung hage for det er bare du som vet hvor fint det skal bli*, sier Christine.

En del av den helhetlige tanken bak hagen henger sammen med familiens livsfilosofi om å leve et sakte, nært og rolig liv. Petter pensjonerte seg tidlig og Christine har valgt å jobbe redusert slik at de har mest mulig tid sammen som familie. De er opptatt av å etterlate seg et minst mulig klimaavtrykk, dermed har de prioritert bort flyturer og spiser kun plantebasert.

– Hagen handler mye om Mindfulness for oss. Den er en understreking av livets mysterier og gir oss en mulighet til å være en del av det og være nær naturen uten å måtte reise noe sted. Å dele det som familie er veldig sterkt. Vi føler oss utrolig heldige som har denne uteplassen, i tillegg har vi gode turmuligheter og en liten strand rett i nærheten. Alt vi trenger har vi her, sier Petter.

Flere av dagens måltider nytes som regel sammen ute på de ulike sitteplassene i hagen. Livsstilen gjør at de også har fokus på å få mest mulig hage ut av lavest mulig budsjett. De kjøper hovedsakelig planter og potter på salget om høsten, og bruker ikke kunstig gjødsel eller noen form for gift i hagen. I tillegg bruker de egenlaget, miljøvennlig bokashigjødsel og gullvann som næring til plantene.

De ovale bedene balanseres mot stramme og sorte innslag. Låven som tidligere var rød er malt sort. Også de mange hagebuene, obeliskene og paviljongen er sorte, noe som skaper en helhetlig ramme og stram kontrast mot alle fargene og villheten i bedene. I dette uterommet møtes det maskuline og det feminine. >

Fine former: I bedet til høyre for låven og «kroken» vokser blant annet lavendel, veronica og høstfloks. Til høyre i bildet sees en del av hekken Cornus Alba 'Elegantissima'.

CHRISTINES BESTE HAGETIPS

1. Å plante i pottes gir fleksibilitet og mulighet til å skape nye kombinasjoner i løpet av sesongen.
2. Gå til angrep mot skvalderkålen ved å luke bort mest mulig, legg over papp og aviser i tykke lag og avslutt med bark på toppen. Fyll gjerne på med tøffe planter som storkenebb og stormarikåpe på toppen.
3. En kompostkvern gjør det mulig å lage flisdekk til bedene av kvist og kvast du finner i hagen. Da sparer du miljøet og må luke mindre.
4. Prydgress gir fin høyde, mye bevegelse og spennende tekstur i hagen.
5. Å overvintre planter inne i en frostfri, men kald kjeller eller garasje er gunstig og økonomisk. Jeg overvintre også planter som ikke nødvendigvis alle tenker er mulig, som paprika og blodbeger. Da blir de ekstra kraftige året etter.

– Petter og alle fargene han bruker i bildene sine har åpnet meg for bredden av fargeskalaen. Jeg var en mye mer beige dame før jeg møtte han. Nå bruker jeg mye ulike farger i hagen og også på klærne mine. Alle farger er tillatt her hos oss.

Siden hun er opptatt av å kunne komponere nye sammensetninger, står mange av plantene i flyttbare pottes. De samme plantene er repetert i bedene, men i ulike formasjoner. Burgunderfargede blærespirea, lilla strandkattahaler og hvite syrinhortensia er blant gjengangerne. Christine er også glad i trær og har plassert dem som en del av bedene, som regel i midten. Nå som hagen er så ung er trærne fortsatt nokså beskjedne i vekst, men i løpet av noen år ville de fylle mer i høyden og bredden. Her er blant annet lønnetrær, ungarsk syrin, vanlig syrin, dvergblodplomme og svarthyll.

Fordi mesteparten av hageinvesteringene gjøres på salg om høsten, og dermed er litt hummer og kanari, lager Christine seg hvert år et *salgsbed*. Her settes plantene i jorden før frosten kommer. Neste vår flyttes de videre dit de passer inn i miksen. Flesteparten av bedene er rammet inn med naturstein fra tomte. Noen er også rammet inn av gammel takstein de har fått av en nabo. Små stier går også tvers gjennom noen av bedene for å gi nærkontakt med plantene og forenkle lukingen.

Christine er opptatt av å få plantene opp i høyden og har mange hagebuer og obelisker fordelt rundt i tillegg til en pergola og flere enkeltstående espalierer. På disse vokser blant annet klematisen 'Summer snow', klatrerosene 'New Dawn' og 'Lykkefund', kaprifol, og ettårige klatreplanter som blodbeger og klokkeranke.

– Å skape vegger og tak er en viktig del av hagedesignen for oss. Det skaper variasjon slik at man opplever å gå fra rom til rom, sier paret.

Drivhuset *Greenroom* på 15 kvadratmeter fra Willab Garden, var et spontant kjøp på vårparten for fire år siden. Det ble kjøpt til messepris på hagemessen. Petter kjørte 40 tonn singel med trillebår for å fylle på der det skulle stå. Drivhuset er i bruk fra starten av april hvert år. Da setter de på en liten varmeovn og bruker sittegruppen flittig.

– Det brukes som en kombinasjon av utestue, og til å dyrke blomster og grønnsaker. Jeg er utrolig fornøyd! Det er veldig solid, høyt under taket og vakkert å se på. Her inne stortrives blant annet paprika, tomatplanter, pelargonia og klematis, sier Christine.

Utenfor den gamle låven har de laget et påbygg med levegger som kalles *kroken*. Taket ble nylig satt på for å gjøre det lunere. Dette rommet fungerer både som kosekrok og forlenget drivhus, og har blitt familiens nye favorittsted.

– Dette rommet føler vi er veldig representativt for oss som lever her. Her møtes Petters buddhaer, trommer og gitar med Christines tropiske blomster, tomater og feminine farger. Leveggen har paret snekret selv av innepanel.

Familien leker med tanken om kanskje en dag å kombinere hagevandring med utstilling av Petters bilder og servering av vegansk mat – og dermed kunne dele sitt kreative og grønne univers med flere.

Hagestue: I «kroken» henger Petters kunst. Her elsker de å spise middag og sitte utover kveldene og spille gitar. Plantekassene har Petter bygd av gammelt materiale de hadde liggende på tomte. Her inne stortrives tomatplantene og en drueplante de fikk av en nabo skal etter hvert vokse oppover og spre seg i taket. I forkant sees en Kanna.

Stramt og stilig: I det unge bedet ved inngangen til hagen er det blant annet plantet storkenebb og pryddresset 'Miscanthus'. I bakgrunnen sees lilla kattehaler og hvite georginer. Dagliljer og et oliventre stortrives i potter.

Wow-faktor: Paprikaene i drivhuset er imponerende store. Hemmeligheten er at de ble sådd i fjor, har blitt klippet ned på høsten og har fått overvintre inne.

FORMFULLE FAVORITTER

Disse plantene er robuste og gir en garanti på både blomsting og fine strukturer i hagen:

Stormarikåpe, *Alchemilla mollis*, H8

Georginer (Dahlia)

Storkenebb, *Geranium*, H4-7

Ungarsk syrin, *Syringa josikaea*, H7-8

Blærespirea 'Diabolo', *Physocarpus opulifolius 'Diabolo'*, H6

Kattemynte, *Nepeta cataria*, H6

Rødknapp, *Knautia arvensis*, H4

Hosta, H4-7

Blodbeger, *Rhodochiton atrosanguineum*, tas in på vinteren

Kløkkeranke, *Cobaea scandens*, 1-årig

Dvergblodplomme, *Prunus cistena*, H4

Kaprifol, *Lonicera caprifolium*, H3-4

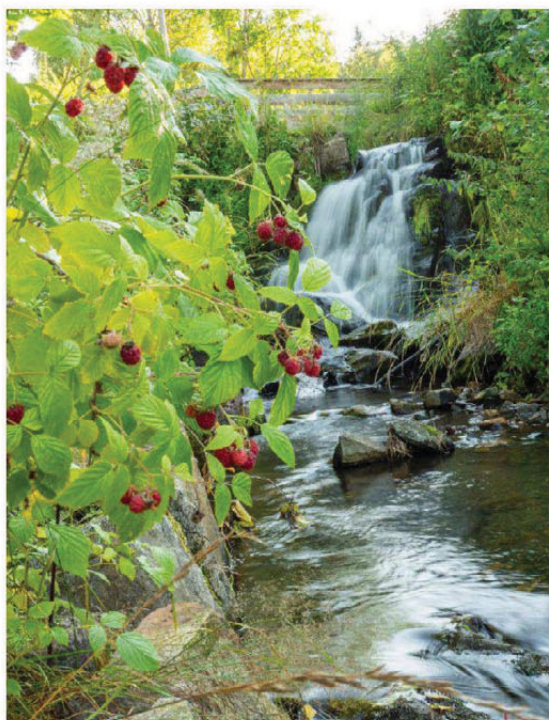
Klematis, 'Summer snow'

Klatrerosene 'New Dawn', og 'Lykkefund', H5

Pryddress

Solsikke

Lønn

Naturlig: En bekk renner forbi hagen og gir en beroligende lyd. Langs bekkefareten vokser villbringe-bær.

Vakre blader: Til venstre i dette bedet vokser lammeøre, i midten forglemmegeisøster og elegante, hvite astilber til høyre. De har alle vakkert bladverk før og etter avblomstring.

HAGELIV & uterom

REDAKTØR **Kjersti Myhre** kjersti.myhre@egmont.com
ART DIRECTOR/INNHOLDSANSV. **Anna-Lena Johansson**
INNHOLDSANSV. **Wenche Traasdahl**
ANSV. REDAKTØR/DIREKTØR **Marianne Gram**
ANNONSEALG **Ad.venture AS**
christian@ad-venture.no
MARKEDSFØRING **Lene Margrethe Haanes Ingier**
FAGLIG RÅDGIVER **Kristin Granum Skoglund**
TRYKK **Egmont Printing Service**
FACEBOOK: **Hageliv & Uterom**
INSTAGRAM: **@hagelivoguterom**
ABONNEMENTSPRIS **10 utgaver kr 644 (fullpris)**

BLI ABONNENT!

Bestill på **bladkiosken.no**

KUNDESERVICE

På **minside.egmont.no** kan du enkelt sjekke og administrere ditt abonnement.

Tlf. **22585790** (kl 8-16)

E-post **abo-hageliv@egmont.com**

Fint om du har ditt kundennummer klart ved henvendelse til oss. Abonnementet løper til du sier det opp.

**story
house**
EGMONT

Story House er en del av Egmont, et av Nordens ledende mediekonsern. Vårt motto *We bring stories to life* – har sterke publisistiske verdier.

Vi utvikler de beste mediene og lager godt innhold og journalistikk i verdensklasse. Egmont er en stiftelse som hvert år gir mer enn 100 millioner kroner som støtter til utsatte barn, unge og familier.

PLANTELISTER

Våre plantelister er bygd opp av plantenavn, latinsk navn og eventuelt sortsnavn, slik:

Løytnantshjerte, *Dicentra spectabilis* 'Valentine', H8

Plantene vi lister opp i bladet er kvalitetssjekket med tanke på norske forhold og er merket med soner. I noen tilfeller fører vi også opp alternative planter som er mer hardføre.

HAGEREPORTASJER

Vi viser all hovedsak norske hager, i noen få tilfeller også svenske og danske. Planteinformasjonen vil så langt det går, uansett reportasjens opphav, tilpasses norske forhold.

Vi ønsker oss alltid tips om nye norske hager vi kan besøke, og vi leter alltid etter hager i høye soner!

Send oss gjerne noen bilder og litt informasjon til

kjersti.myhre@egmont.com

VI KAN TA FEIL!

Hage- og plantekunnskap er et stort fagfelt, og selv om vi etterstreber å gi korrekt informasjon, kan det skje at vi tar feil. Oppdager du noe som ikke stemmer, blir vi takknemlige for å få beskjed. Send oss gjerne en mail til kjersti.myhre@egmont.com.

KLIMASONER

I alle reportasjer anngir vi hvilken klimasoner plantene har, samt hvor hagene som vi presenterer ligger på klimasonekartet. Dette gir deg en pekepinn på hvilke planter som vil trives hos deg. Husk imidlertid at det kan være store lokale forskjeller, og at du også kan skape bedre vekstsoner i din egen hage, som i et lunt steinbed eller inntil en husvegg. Klimasonekart finner du på hjemmesiden til Det norske hageselskap, hageselskapet.no.

FACEBOOK OG INSTAGRAM

Del gjerne dine hagegleder med oss på vår Facebook-side Hageliv & Uterom, og følg oss gjerne også på Instagram. Tagger du dine hagebilder med **#hagelivoguterom** kommer de kanskje på trykk i bladet også. Vi gleder oss til å se masse inspirerende hagebilder!

neste utgave i salg 7. mars

**BESTILL
ABONNEMENT**

send sms HAGE8 til 2205 og få

**10 UTGAVER TIL
KUN KR 599!**

JANE ØDEGAARD

NYHETER: Årets nye utemøbler

INSPIRASJON: Smarte ideer til uteplassen

HAGEBESØK: Oaser som bugner av vårblomster

GARTNEREN: Velg planter som tåler en støyt

Følg Hageliv & uterom på Facebook og Instagram - @hagelivoguterom

Returadresse:
ART AS
Postboks 209
2021 Skedsmokorset

Vi dekker *hele*
sesongen med
10 utgaver!

FOTO: JANE ØDEGAARD

HAGELIV & uterom

BESTILL ABONNEMENT NÅ!

Skann koden med din telefon

